

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN
Egy évre ... 48 kor.
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... 4 kor.

Nyomatási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti pályaudvarban.
TELEFON-SZÁM: 57.

KERDŐHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Köszef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, október 15.

Epidémia.

A háboru elején megjósolták, hogy a háboru valami nagy epidémiával ér véget. A jóslat valóra vált. Nem usztuk meg a nagy világozóklést anélkül, hogy a szörnyű mészárlást ne követte volna egy borzalmas ragály. A béke fehér angyala végigrepült a földön és nyomában szállt a döghalál rettenetes démona.

Országszerte létezővel betegednek meg naponta és ezrével ottja ki az emberéletet egy ismeretlen kór. A hatóságok naiv együgyűséggel nézik a borzalmas pusztítást és nem történik semmi intézkedés az alattomos ragály leküzdésére. Az orvosi tudomány teljesen tehetetlenül áll. Az egyetemi klinikákról hiába vár utbaigazítást az orvosi kar: gyámoltalan télenességgel nézi mindenki a halál kegyetlen pusztítását.

Az ország minden városában, falujában járvány-bizottságoknak kellene működni és kioktatni a közönséget a védekezés módjáról. De nem jön irányítás sehonnét. A belügyminiszter eddig még azt se rendelte el, hogy kötelező a betegek bejelentése. Sejtelmünk sincs róla teszem fel, hogy Aradon ezidő szerint hány embert döntött ágyának a halálos kór.

Magunkra vagyunk hagyva és ki vagyunk szolgáltatva a rettenetes csapásnak, mint a hogy sorsára volt bízva az emberiség száz évekkkel ezelőtt, amikor még gyermekcipőkben járt az orvosi tudomány.

A háboruk a történelem minden korában ragályt és dögvészt árasztottak az emberiségre. A modern higiéné azonban megbirkózott ebben a háboruban az epidémia fertelmeivel. És most a végén felütötte a fejét egy kór, melynek pusztításait összetett kezekkel kell néznünk.

Nem tartjuk lehetetlennek, hogy a bajt azok a fekete harcosok hozták Európára, akik az ántánt nevében jöttek kulturát terjeszteni valahonnét Szenegáliából s ha ők maguk nem is voltak képesek rá, de a testükön tapadó kór áttörte az ellenséges hadseregek összes frontjait.

A titkolódzás, a fakargatás, eltussolás és lekicsinylés nem ér semmit. Sőt növeli a bajt. Tudnia kell mindenkinek, hogy az utcán, kávéházban, színházban, vasuton, iskolában, piacon, vendéglőben, szóval mindenütt, ahol tömegek vannak együtt: veszedelem leselkedik az életére. Tudnia kell mindenkinek adüg is, amíg biztos ellenszert találnak a betegségre, hogy a tisztaság és dezinficiáló szerek használata hathatós védekező eszköz. De cselekedni kell a hatóságoknak is gyors és erélyes fellépésével.

A színházat és mozikat be kell záratni.

A közuti vasut kocsijait kétszer naponta fertőtleníteni kell.

És energikus kézzel kell belenyulni a kávéházak bacillus-fészkeibe. A felületesen mosott csészék és poharak, a pincérek törölgető

kendői, amelyek egyszer a kórért, máskor a vendégek cipőit török le: lécz melegágyai a halálos kórnak.

A piac tömegét és megannyi szennyét ellenőriznie a hatóságok feladata.

A templomok kapui maradjanak zárva most.

A hivatalokban, gyárakban, műhelyekben az egészségügyi intézkedések fájának a tisztviselők és a munkások rendelkezésére.

Az iskolák megmarására egyelőre gondolni se szabad.

És ne felejtsük el, hogy a háboru való tömeges sétálás lépten-nyomon a halált gördíteti utunkba.

Addig is azonban, míg fölébrednek egykedvű álmukból a hatóság emberei, legyen védelmezője életünk és egészségének mindenki maga.

Hajlandó az entente a béketárgyalásokra.

Wilson és Anglia a francia talzók ellen.

Optimisztikus felfogás Berlinben.

Londonból jelentik: A Times jelenti, hogy az entente versaillesi haditanácsa kimondta, hogy Wilson 14 pontja alapján hajlandó megkezdeni a tárgyalásokat.

Berlinből jelentik: Berlini körökben a békekilátásokat optimisztikusan ítélik meg. Azt hiszik, hogy Wilson újabb válasza 5-6 nap alatt megérkezik és már konkrét javaslatokat fog tartalmazni a fegyverszünet tárgyalására vonatkozóan és Anglia józan politikáján alapul. Az eséseges. A német békejavaslat Wilsoni jóhiszeműségét és Anglia józan politikáján alakul. Az események megmutatják, hogy ez a számítás helyes volt és hogy az angolok és amerikaiak befolyása fekezni igyekszik a franciák győzelmi morált. A francia felhívódtalosok görcsös erőfeszítéseket tesznek, hogy befolyásolják Wilsont. A Havas-ügynökség a német békejavaslat visszautasítását javasolja és a párisi uszító sajtó mit sem akar tudni a békéről. A francia sajtó és a francia kormány erőfeszítései azonban nem sokat jelentenek. A béke ügye az amerikaiak és angolok kezében van. Franciaország minden körülmények között megakarja alázni Németországot, míg Wilson és Lloyd George hajlandó kiengesztelő békét kötni.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból: Illetékes helyről közlik, hogy a német kormánynak Wilsonhoz intézett válasza a naueni (németországi) szikratáviró útján megérkezett és a hivatalos diplomáciai uton (nyilván a washingtoni svájci követ útján) továbbított. A német jegyzék azt a benyomást kelti, hogy Németország tökéletesen hozzájárult Wilson feltételeihez.

A Reuter-ügynökség jelenti: Londonban késő este értesültek a Wilsonnak küldött német válaszról. A színházakban a színpadról olvasták fel a válaszjegyzéket, a mozgószínházakban pedig a filmről vetítették. A hír leirhatatlan lelkesedést keltett.

A színházakban s a nyilvános helyeken levő közönség nemzeti dalokat énekelt és több helyütt meg is kellett szüntetni az előadást, mert a nyugalom nem tudott helyreállani. Az általános köz-

felfogás az, hogy a háboru befejezése most már csak helek kérdése, mert — ez a Reuter-ügynökség hozzáfűzött megjegyzése — a német válasz tökéletes kapitulációnak tekinthető.

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: A vasárnap reggeli lapok valamennyien kétségbevonják a német válasz őszinteségét és kijelentik, hogy ha Németország azt hiszi, hogy most már csak a békefeltételek tekintetében való alkudozások vannak hátra, akkor borzasztó csalódást fognak megérni. A lapok kijelentik, hogy a szövetségesek még foglalkozni akarnak a békefeltételekkel, mert a németek a ma büneikre keresnek menedéket, amelyeket Wilson 14 pontjának közzététele után követtek el. Ezek közé tartozik a Leincester nevű hajó elsüllyesztése is. A szövetségesek követelik azoknak a főbünösöknek a kiszolgáltatását akik tervszerű kegyetlenkedés szerzői voltak. A lapok azt hiszik, hogy Wilson csupán bizonyítékok ellenében fogja javasolni a fegyverszünethez való hozzájárulást. Több előzetes feltételt javasolnak az ellenségeskedés megszűnésének biztosítására is. Valamennyi lap azzal a fejtegetéssel foglalkozik, hogy Foch főpattancsnokra rá lehet bízni ezeknek a feltételeknek a megszabását, mivel ő bizonyára nem fogja engedni, hogy a szövetségesek csapatai elessenek áldozataik eredményeitől.

Bécsből jelentik: Beavatott körökben az Elzász-Lotharingiai kérdés tekintetében az a nézet uralkodik, hogy Elzász-Lotharingiában a népek örendelkezési joga alapján népszavazást fognak ajánlani.

Bécsből jelentik: Genfi távirat szerint a nyugatsvájci sajtó azt hangoztatja, hogy a Wilson jegyzékére adott válasznak ki kell elégíteni a szövetségeseket. Felhívja azonban a figyelmet arra, hogy Wilson mostani előzetes feltételeinek elfogadása után mást nem tehet, mint azt, hogy a szövetséges társainak fegyverszünetet javasol, amelynnek feltételeit azonban Foch tábornagy

fogja megállapítani. Wilson most szerepet cserélt. A hadviselő felek egyikének feje helyett döntőbíróvá lett.

Berlinből jelentik: A holland kormány minden erejét latbaveti, hogy a béketárgyalásokat Hágában tartásuk meg. Az entente diplomáciája is énkén foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy hol legyen az eljövendő béketárgyalások színhelye és valószínű, hogy a béketárgyalásokat Brüsszelben fogják megtartani. Berlii diplomáciai köröknek is az a véleménye, hogy nem Hágában, hanem Brüsszelben fogják tárgyalni.

Baselből jelentik: Tokióból érkezett jelentés szerint a japán kormány Wilson program-pontjaival szolidaritásnak jelenti ki magát.

Képviselőház és delegáció.

(Burián expozéja. — Mi történik szerdán?)

Budapestről jelentik: Politikai körökben feszült várakozással néznek a képviselőház szerdai ülése elé. Különböző találgatásokra ad alkalmat, hogyan fog lefolyni az ülés és milyen felfogást tanúsít majd a kormány, illetve a Ház elnöksége a Ház tanácskozásán.

Az összehívók még most is tanácskoznak az egyöntetű eljárás dolgában. Határozatukat csak az ülés megnyitása előtt véglegesítik. Tervükről a következőket sikerült megtudni:

Holnap még Szász Károlyt, a képviselőház elnökét keresik fel, akitől azt szeretnék megtudni, vajjon napirend előtti felszólalásokra ad-e engedélyt, Fényes László pedig sürgős interpellációra kér engedélyt. Amennyiben ezeket megkapják, úgy természetesen lesznek napirend előtti felszólalások is.

A Ház összehívását az elnök az előterjesztések során jelenti be. A házszabályok szerint az elnöki előterjesztésekhez négyen szólhatnak hozzá. Kettő az összehívók részéről, kettő pedig a Ház másik oldaláról. Remélik azonban, hogy a Ház ezuttal eltér a házszabály szigorú értelmezésétől és liberálisabb felfogást fog tanúsítani, úgy, mint a múltban már arra példa volt, nagyobb vitát engedélyez a Ház összehívásának okáról és meg fogják engedni, hogy a különböző pártok vezérszerepet játszó képviselői is felszólalhassanak. Ezután felolvassák az indítványkönyvet, amelyben Ráth Endre indítványa a perszonális unióról van bejegyezve. Ráth megindokolja indítványát, amely után a Ház határoz. Végül a legközelebbi ülés napirendjére tesz a Háznak előterjesztést, amelyhez ugyancsak négyen szólhatnak hozzá, de ezek a felszólalások csak szűk korlátok között mozoghatnak.

Az összehívók ezenfelül különböző határozatokat igyekeznek majd provokálni, de hogy milyen formában teszik meg előterjesztéseiket, az még nincs eldöntve.

A 48-as alkotmánypártban tegnap este hosszasan foglalkoztak a képviselőház szerdai ülésével és hír szerint a miniszterelnökkel egyetértőleg abban állapodtak meg, hogy nem górdítenek semmiféle akadályt az ülés részletes lefolyása elé.

A képviselőház szerdai ülést nagy érdeklődés előzi meg. Az ülésen nemcsak Károlyi, hanem a horvátok és a többi nemzetiségek is fel akarnak szólalni.

A horvátok ünnepélyes deklarációban fel akarják mondani a kiegyezési szerződést és el akarják hagyni a parlamentet.

Ma délután és este igen sok képviselő utazott Bécsbe a delegáció holnapi ülésére.

Bécsből jelentik: Burián külügyminiszter holnapi expozéjában a magyar delegáció előtt a monarchiának a béke kérdésében elfoglalt álláspontját pontosan fogja ismertetni és összefoglaló felvilágosításokat ad majd az aktuális külpolitikai eseményekről, továbbá a népek önrendelkezési jogáról szóló elvek keresztülviteléről. Az amerikai elnökkel való jegyzékváltás főgerince lesz a külügyminiszter előterjesztésének.

A Magyar Távirati Irodának jelentik Bécsből: A külügyminiszter lemondásáról forgalombahozott hírek teljesen alaptalanok.

Mega akult a „Radikális Párt.”

(A pártvezetőség megválasztása.)

Vasárnap délelőtt megalakult az aradi radikális párt, amelyről azt hihette Aradon mindenki, hogy már régen meg is van alakulva. Hogy hányan voltak az Ipartestület nagytermében? Az embereknek vasárnap ebéd előtt nem sok dolguk akad. Elmentek tehát, hátha hallanak valami érdekeset, valami újat. Hogy csalódásban volt részük, arról talán csak a vezérszónokok tehetnek.

Mindjárt eleinte dr. Schütz Henrik, aki az ülést felolvasással nyitotta meg, régi, többször hallott szolás-mondásokkal bizonygatta, hogy szükség van az aradi radikális párt megalakítására. Hogy miért? Azt is megmondotta. A békekötés miatt szükséges az aradi radikális párt megalakítása. Ebbe aztán azt lehet belemagyarázni, amit éppen akarnak. Következett egy kis külpolitikai díszszertáció a „Világ” szellemében és végül az a kijelentés, hogy nem akarja ismertetni a párt programját, de azért mégis ismertette.

Dr. Visegrády József az országos párt nevében üdvözölte az aradi radikálisokat. Fejtégetéseiben a középkor feudalizmusából indult ki, végig kalandozott a francia forradalmon, míg végül a társadalom fejlődését ismertette szociálpolitikai fejtegetésekbe bocsátkozott. Ezek után kijelentette, hogy ők, már mint a radikálisok, semmi mást nem akarnak, mint a klasszikus liberalizmus három jelszavának: az egyenlőségnek, testvériségnek és szabadságnak megvalósítását. Ezért van szükség a radikális pártra. Ugy-e bár ezek teljesen új dolgok? De nem lett volna teljes a budapesti küldött szónoklata, ha nem hangoztatta volna a „Világ” frázisait. A népek önrendelkezési jogát, Wilson 14 pontját, viszonyunkat Ausztriához, Ausztriának nemzetiségi államokká való alakulását, a perszonális uniót, amelyről kategórikusan kijelentette a szónok, hogy már meg is van (bizonyára Wekerle már így informálta), — mindmind egy-egy vezércikk-kivonat a „Világból” száraz unalommal előadva, minden szónoki páthosz nélkül. Az aradi radikálisok nem is nagyon lelkesedtek.

Beszélt még arról is, hogy olyan világot akarnak a radikálisok létesíteni, amelyben a javak kölcsönös kicserélése lehetővé válik. Az a néhány hadigazdag, aki felcsapott radikálisnak, kényelmetlenül feszengett a helyén és bizonyára azon gondolkodott, hogy hát radikálisnak radikális ugyan, de csak addig a határig, amíg a javak veszedelemben nem forognak.

Ezután Hoffmann Adolf gyárigazgató, Arad város szociálpolitikusa beszélt. Az aradi radikális párt megalakítására szerinte azért van szükség, mert a város közintézményei nem állanak a helyzet magaslatán. A párt-alakításra az időpont is kedvező, mondotta Hoffmann. Mert most igazán semmi egyéb nem foglalkoztatja az embereket, csupán az, hogy radikális párt legyen.

Felszólalt még dr. Juhász Géza, akinek indítványára kimondták, hogy az aradi párt megalakításáról táviratilag értesítik az országos pártot és üdvözik a betegen fekvő dr. Varjassy Lajost.

Végül megalakították a tisztikart, amely a következő: elnök: Zima Tibor, társelnökök: Bing Hugó, Fejér Gábor és Schütz Henrik dr., alelnökök: ifj. Czeiler István, Faragó Rezső, Kilyási János és Eszlinger György, titkárok:

Szarka László és Falus Lajos. Választottak azonkívül 25 tagu végrehajtó bizottságot is.

Ezzel vége is volt az alakuló gyűlésnek.

Permanenciában a román komité.

(Önrendelkezési jogot követel a bizottság. — Deklaráció a képviselőházban.)

Nagyváradról jelentik: A román nemzeti Komité Nagyváradon Lázár Aurél dr. lakásán ülést tartott, melyen az ország minden részéről teljes számban vettek részt a bizottság tagjai. Az értekezési bizalmas jellegű volt.

A komité örömmel állapította meg, hogy Wilson feltételeinek elfogadásával a románok évszázados óhaja, a népek önrendelkezési jogának elve érvényesül. A komité kívánja az önrendelkezési jogot nemcsak Magyarországon minden nemzetiségre, de a világ minden népe számára. Kívánja azonban, hogy ez a jog teljes szabadsággal, minden korlátozás nélkül, érvényesüljön, megállapították az országban beszerzett vélemények alapján, hogy a románok minden rétegének és minden irányzatának felfogása abban, hogy a nemzetgyűlés van hivatva határozni a mai döntő órákban az összes kérdésekről és a nemzeti gyűlés képviseli a romániaságot a többi politikai pártokkal szemben is. A komité határozatait a képviselőház szerdai ülésén Vajda Sándor dr. fogja előterjeszteni. Megalakították a román nemzeti komité végrehajtó bizottságát, amelynek Mihályi Tivadar, Vajda Sándor, Pop C. István, Goldis László, Vlád Aurél és Lázár Aurél a tagjai. A bizottság permanenciában marad és tagjai semmi egyéni nyilatkozatot nem tehetnek.

A román komité több tagja Budapestre érkezett és folytatják Nagyváradon megkezdett tanácskozásukat. A román politikusok megcáfolták azt a hírt, hogy bárki is a párt megbízásából tanácskozott volna Károlyival, vagy más politikai tényezővel a romániaság jövő politikai céljairól.

VÁROS ÉS MEGYE.

A perszonális unióért. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi október hó 23-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatolagos sorrendje: 6. Dr. Varjassy Lajos és társai indítványa: 1. Az általános titkos és községenként gyakorlandó titkos választási jognak minden korlátozástól ment törvénybe iktatása, amely a nőkre is kiterjed. 2. Magyarország teljes gazdasági és politikai függetlenségének a perszonális unió alapján leendő kimondása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézendő felirat iránt. 7. Dr. Moga Cornelia Clandia orvostudori oklevelének kihirdetése iránti kérvénye. 8. A tisztii ügyészi hivatal betérjeszti jóványag végett özv. Masanczker Alfrédné által bérelt lakás bérletére vonatkozó szerződésre vezetett meghosszabbítási nyilatkozatot. 9. Bogdán Demetrné és társai hadbavonult tüzoltók nejei kérvénye ingyen fa utalványozása iránt. 10. Az Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. és 3 társa kérvénye betontéglagyár alapítása tárgyában telek kijelölése és kedvezmények megadása iránt. 11. A tanács előterjesztése a „Szegénypusztá” bérbeadása tárgyában. 12. A tisztii ügyészség betérjeszti a városi földek bérlőivel megkötött szerződést jóványag végett. 13. Veszprém vármegye felirata a dohánynak magánosok általi termelés tárgyában.

— Bizottsági ülések a városházán. A műszaki bizottság e hó 15-én délután 4 órakor ülést tart a világítási adó ügyében, kedden délután 5 órakor pedig a szénbizottság fog ülést tartani. Az újabb gyáralapítások tárgyában a gyáralapítási bizottság szerdán délelőtt 11 órakor ülést tart.

Tizenkét millió kártérítés vasuti lopásért.

(Kibolták a khedive szalonkocsiját is.)

Az elmúlt héten a máv. központi igazgatóságánál értekezlet volt a vasuti lopások miatt. Egy aradi előkelő vasuti tisztviselő, akivel az Aradi Közlöny tudósítója erről az óránké aktuális témáról beszélgetett. Kijelentette, hogy most zárják le a múlt évi kártérítési elszámolást és ebből kitűnik, hogy

amáv. a múlt évben tizenkét milliónál többet fizetett ki a elvesztések, megdézsmálások és sérülések kártérítése fejében. Ma már alig van szállítás, mely sértetlenül érkezne meg a leadási állomásra. A vasutintézetek tehetetlenül állanak az elszaporodott tolvajokkal szemben és fizetik az okozott károk megtérítése fejében a rengeteg milliókat.

Rendkívül érdekesen nyilatkozott a lopásról és néhány feljegyezni való esetet mondott el:

— Mindenkit súlyosan érint a vasuti küldemények vagyonbiztonságának háborus leromlása. Ezidőszerint már valóságos csodaszamba megy, ha valamely vasuton szállított küldemény, véletlenül sértetlenül talál megérkezni rendeltetési helyére. Az egyre nagyobb méretű vasuti lopások a háborus közérlelésükben, a néplelek eldurvulásában gyökereznek. És lépten-nyomon olvashatjuk, hogy vasutasok is visszaélnék a reájuk bízott küldeményekkel. A vasuti tolvajlások nagymesterei kétségen kívül a katonák. Most katonák utaznak leginkább. Így legtöbb alkalmuk van az éjszaka sötétjében a gyengén őrzött vasuti küldeményekhez hozzáférközniük. Tudja ezt különben maga a legfelsőbb hadvezetés is és már a háboru kitörése óta a hadügyminiszterium számlájának terhére vállalja a katonai személyek részéről elkövetett vasuti károk megtérítését.

Néhány vasuti tolvajlás éppen az utolsó napokban esett meg.

P. J. vasutigazgató részére vidékről egy kosár friss gyümölcs érkezett. A vasutasok természetesen vigyáznak a küldeményre, mint szemük fényére, nehogy utközben haja essék. A küldemény tényleg hiánytalanul jött meg Budapestre. Rögtön telefonon értesítették a nagyurat, hogy küldjön érte. Am, mire a küldőne a pályaudvarra megérkezett: a gyümölcsöt valami szemfüles pályaudvari tolvaj elemelte. A tettes máig sem került meg.

Egy másik eset. A khedive Berlinbe utaztakor Budapesten megszakította útját. Tartózkodása tartamára szalonkocsiját betolatták egy vagonfészerbe, előzőleg azonban a kocsit ajtóit leplombázták. A kocsit közvetlenül a khedive elutazása előtt huzták ki a fészerből. A kocsit őrzésével megbízott személyzet legnagyobb megrökönyödésére azonban a plombák már hiányoztak. Nyilván tolvajkéz távolította el azokat. Idő már nem állott rendelkezésre, hogy leltárfelvétel útján állapítsák meg a kocsiberendezésben esett kárt. Ennélfogva majd diplomáciai uton fogjuk megtudni, hogy mit lopnak el Budapesten emléke a khedivétől.

A G. és S. ismert budapesti vasutépítési vállalkozó cég egy tulajdonosa az idén Plaskiban nvaralt. A szezon befejeztével négy Tauszky-kocsiban — melyeket vasuti vagonokra raktak fel — szállította haza ingóságait. Óvatosságból külön kísérőembert adott a szállítás tartamára, az értékes küldemény mellé. Am a vasuti tolvajok tájékoztatták a kísérő éberségén is: az egyik butoros kocsit utközben feltörték és tekintélyes kárt ejtettek benne.

A vasuti tolvajok a vasutasokat sem kímélik. Ezt bizonyítja Sz. kalauz esete. A kalauz „rekvirálni” járt vidéken. Tul a maximált áron és némely pipadományok ellenében sikerült három zsák tengeri birtokába jutnia. Hon állomására, az egyik budapesti külvárosi pályaudvarra megérkezve: kapóra jött neki az a két „csibész”, aki segíteni ajánlkozott. A két ifju a vállára kapott egy-egy zsákot és loholt vele ki az állomáshól. A kalauz boldog volt, hogy a expedíciót ily egy szerűen sikerült megoldania. Ábrázata csak akkor nyúlt hosszúra, amikor megállapította, hogy

az előzékeny csibészek a heves magvakkal köcsöget kizárólag megrökönytek.

Kíváncsi katonák szor zúzóknak el a vasuti lopásoknál. Különösen olyan esetekben, amikor éhhalálukkal forogtak az éjszaka. Így például L. állomásán az egyik katonának legénykíséje világgal nappal nekiesett egy maggon elmarakománynak. Vigan lakmározott és csomagolt beléle. Az állomás főnöke nyomában megjelent a tett színhelyén és felháborodásában állomáshoz hívtatva eljártuk. Ott volt azonban a legények felettes vicefeldwebel-je is és kiharit magának:

— Dass manne meine Graupen so beleidigt.

Szerencsére, noha a levegő már nagyon puskaporos volt, nem lett a dologból szövetségi egyenetlenség, mert a főnök ur jónak látta az állomási csendőrség szuronyos hadzete alatt a hadszíntérről sürgősen elvonulni.

Terjed a spanyol-nátha

Löwinger Miksa dr. a kórházi betegekről.

A spanyol-nátha rémületbe ejti a város lakosságát. Most már hiába nyugtatják meg az illetékes tényezők a közvéleményt. A járvány, a maga teljes nagyságában dühög, a halálozások száma folyton emelkedik. Nem lehet és nem is szabad lekicsinyíteni a veszedelmet, a melylyel szemben a hatóság tehetetlenül áll. Pedig cselekedhetne és cselekednie is kell. Az orvosok már nem bírják a munkát, kimerültek és nem tehetnek róla, ha egy-egy beteghez csak másnap vagy harmadnap kitérhetnek el. Első kötelessége az volna a hatóságnak, hogy kocsit juttasson az orvosoknak. Ha másként nem megy, akkor rekvirálni kell a magánfogatókat. A köz érdeke előbbre való minden magánérdeknél.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszél dr. Löwinger Miksa közkórházi főorvossal, a ki a következőket mondotta:

— A közkórházban körülbelül ötven spanyol-náthában megbetegedett ember van. Ez a szám naponta emelkedik. Már el sem tudjuk helyezni a betegeket, mert lábadozókat is behoznak, pedig kizárólag súlyos betegeket kellene kórházba szállítani. Kénytelenek voltunk a sebészeti osztály egyik kórtermében is spanyol-betegeket elhelyezni. A kórházban ápoló betegek közül 15 igen súlyos. A legtöbbje tüdőgyulladásban fekszik. Eddig öt haláleset fordult elő.

— Érdekes és jellemző a megbetegedések, egyrésznél a következő: vannak betegek, akiknél a spanyol-nátha tüneteit állapítjuk meg, később pedig tifuszba esnek, viszont másokon a tifusz tüneteit állapítjuk meg és később spanyol-náthát kapnak. Ilyen komplikációk voltak az 1889., 1890. és 1892. évi influenza-járványok idején is.

Tegnap és ma ismét halálos áldozata volt a spanyol-náthának. Tegnap elhunyt Bizza Piroška színésznő, Bizza Károly városi tisztviselő, volt színházi sugó leánya. Ma reggel pedig elhunyt dr. Véber Árpád rendőrfogalmazó öt éves leánykája. A rendőrfogalmazó családja is beteg. A spanyol-betegséget megkapta dr. Véber másfél éves fiacskája, aki ma délután szintén elhunyt. Betegen fekszik dr. Véber és a felesége is. Ugyancsak spanyol-bajban hunyt el ma Telbisz Ottomár földbirtokos.

Lócs Rezső helyettes polgármester az egyre nagyobb mérvet öltő járványra való

tekintettel elrendelte a mozgófényképszínházak előadásainak korlátozását. Erről a helyettes polgármester a következő hirdetményt bocsátotta ki:

A városi egészségügyi Bizottság javaslatára a város területén még mindig nagy mérvben terjedő spanyol-nátha nevű járvány tovább terjedésének eredményes megállítására céljából az Apolló, Urania és Erzsébet-mozgószínházakban folyó 110 15-től kezdve további intézkedésig a naponta előadások számát fél 6 és 9 órai kezdettel két előadásra korlátozom és ehhez kérem, hogy a helyiségek a két előadás közötti időben jól és tartósan kiszellőztessenek, egyben a zsúfoltság csökkentése céljából ehhez kérem, hogy ezen mozgófénykép-színházakban a földszinten lévő ülések közül — a páholyok kivételével — csupán minden második hely állásék ki, úgy, hogy egy elfoglalt ülőhely után egy üléshely üresen maradjon.

A rendelet ellenőrzésével a helyettes polgármester a rendőrkapitányi hivatal bízta meg.

Az iskolákat valószínűleg még október 21-én sem lehet megnyitni, mert a járvány, a melylyel az orvosi tudomány tehetetlenül áll szemben, a vakáción is lesztó méreteket ölt és attól lehet tartani, hogy a vakációzó diáksereg hazutól hozza esetleg magával a fertőző bacillust.

Igen nagy szükség lenne arra is, hogy a hatóság különös gondot fordítson a kávéházak és vendéglők tisztaságára és ne tartsa, hogy az edények mosogatása és megtörlése úgy történék, mint most, felületesen, sebbel-lobbal, úgy hogy a vendéggel megtörténik az, ami egy aradi bankdirektort ejtett majdnem ájulásba. Fekete kávét ivott egyik kávéházban és mikor a lőrével telt poharat a szájához emelve kiürítette, egyszerre csak két darab két filléres verődött a fogához.

Megbetegedtek a vámosok is. A Vizesi uti vámház ügyeit a vámos felesége és leánya látja el.

Tömegesen maradnak el a gyári munkások a gyárak műhelyeiből spanyol-nátha megbetegedések miatt. Hogy mennyire a tömeges együttlét terjeszti a ragályt, semmi sem bizonyítja jobban, minthogy a textil-gyár munkásai közt a megbetegedések csökkentek, mert most a gyárban sztrájk van. A Marta-gyárban igen sok a beteg munkás. A vaggongyárban is fordultak már elő megbetegedések.

SPORT.

Labdarugás lábtöréssel. Az Aradi Testező Egyesület tegnap barátságos mérkőzésre állt ki a Török Gábor-utca végén levő pályán a Kolozsvári Tornaclub labdarugó csapatával. Délután 3 órakor kezdődött meg a verseny, a melynek mindjárt az elején súlyos szerencsétlenség történt. Az aradi csapat heves irammal vitte a labdát a kolozsváriak kapuja felé. — Már-már elkerülhetetlennek látszott a gól, mikor a kolozsvári csapat egyik tagja, Schwarz Jenő lakatosgéd a labdához ugrott, hogy mentse ami még menthető. Ebben a pillanatban ért oda Stoffa aradi csatár, a labdát akarta rugni, de a rugás Schwarz lábát érte. A rugás oly heves volt, hogy Schwarz Jenő jobb lábát térd alatt kettőtörte. Rögtön telefonáltak a mentőkért, akik Prohászka dr. vezetésével csakhamar meg is érkeztek és a kolozsvári flakambert súlyos sérülésével beszállították a közkórházba. A játékot 5 perc szünet után folytatták. Az eredmény 6:0, az aradiak javára.

Négy ország katonai kiürítése.

(A fegyverszünet kérdése.)

Előkelő katonai helyről a német válaszcikkkel kapcsolatban a csapatok által megszállt területek kiürítéséről a következő érdekes felvilágosításokat adták:

— A kiürítés szempontjából Ausztria-Magyarországot illetőleg négy terület jön tekintetbe: Olaszország, Románia, Szerbia és Ukrajna. Az olasz megszállt területek kiürítése a legnehezebb, mert a hadtáp mélyen ellenséges területbe nyúl és az ott beépített és felállított anyagszerek elvitele hosszabb időt vesz igénybe. Ezért tehát a kiürítést megelőzőleg valószínűleg még hosszabb tárgyalások lesznek szükségesek, hogy megállapítsuk az időpontot, a melyen belül a kiürítésnek meg kell történni. Emellett tekintetbe kell venni, hogy az olaszoknak most folyamatban levő támadásai csak azon óhajukból erednek, hogy kapuzárás előtt még valami eredményt érjenek el.

— Ezzel ellentétben frontunk visszavétele azokon a terepeken, amelyek enélkül is fel akarunk adni, tervszerűen megy előre, ami szerbiai visszavonulásunkból is kitűnik, *amélkül, hogy presztízs okokból a legcsekélyebb áldozatot hoznók, akár emberben, akár anyagban.*

— Ami Romániát illeti, megszálló csapatunk csak azért voltak ott, hogy a békeszerződés keresztülvitelét a románok részéről biztosítsák és hogy a mi általunk létesített gazdasági berendezésekre felügyeljenek. Csapatunk száma ennek következtében ott jelentéktelen és ha a gazdasági felszereléseink felszámolása nem vesz hosszú időt igénybe, akkor e területnek kiürítését igen gyorsan keresztül lehet vinni.

— Ukrajnában arra kell utalnunk, hogy az ukrán miniszterelnök maga jelentette ki, hogy a németek és a mi csapatunk a *jelenlegi kormány kívánságára vannak ott*, úgy hogy ezt a területet a Wilson-féle fordulat alapján kiürítendőnek nem lehet tekinteni, ha a népek önrendelkezési jogát tényleg tiszteletben tartják.

— A mondottakból következik, hogy a kiürítés hosszabb ideig fog tartani. Ha csak nem akarjuk, hogy a nagy anyagi értékeket, a melyekre a leszerelés alkalmából szükségünk van, elveszítsünk.

— A kiürítés ideje alatt természetesen fegyvernagyvadás lesz, ami gyakorlatilag nem sokban különbözik a fegyverszünetről. Habár Wilson szerint a kiürítés feltétele a fegyverszünetnek, mégis azt hiszem, meg fogjuk találni azt a középútat, hogy a fegyverszünet kérdését már a kiürítés ideje alatt rendezzük.

— A kiürítés időtartama katonai kérdés, mely sokféle szemponttól függ, különösen a terepviszonyoktól és a rendelkezésre álló vasúti hálózattól. A németeknek nyugaton például sokkal sürűbb és nagyobb teherbírású vasutak állanak rendelkezésre, mint nekünk Olaszországban. *A kiürítés befejezése mindenestre hetekig fog tartani.*

— Arra a kérdésre, hogy miért mondja a német válaszcikk, hogy a német kormány az osztrák-magyar kormányval *egyetértve* hajlandó a fegyverszünet megkötése céljából az elnök kiürítési javaslatának megfelelni, a következő a válasz:

— Ez azért történt, mert annak ellenére hogy Wilson a mi jegyzékünkre nem válaszolt, mégis azt kérdezte a német kormánytól, hogy *akadémiai határmak, tehát mi is hajlandók ya-*

gyunk-e a megszállt területeket kiüríteni, ezért a német kormánynak erre a mi nevünkben is válaszolni kellett, ami előzetes tanácskozások után történt. (Törökország nem tart megszállva entente területeket.)

Mangra metropolita meghalt

(A magyarországi román egyház gyásma.)

Ma délelőtt az a hír érkezett Aradra, hogy Mangra Vazul görög-keleti román érsek-metropolita reggel 9 órakor Budapesten Bristol-szállóbeli lakásán *hirtelen elhunyt*. Az érsek elhunytáról délután hivatalos értesítés is jött Pap I. János aradi görög-keleti román püspökhöz, akit Budapestre hívtak. A püspök ma este utazott Budapestre, hogy a temetésen részt vegyen.

Mangra Vazul egy héttel ezelőtt utazott székhelyéről, Nagyszebenből Budapestre és a Bristol-szállóban szállt meg. Vasárnap délelőtt és délután barátai körében tartózkodott, este pedig rendes időben tért nyugovóra. Ma reggel 6 órakor behívatta a szobapincért és megkérte, hogy hívasson orvost, mert nagyon rossz szul érzi magát. Dr. Sámson Márton orvos kezelte az érsek-metropolitát, aki reggel 9 órakor szívzélhűdés következtében meghalt.

A 68 évet megért Mangra Vazul érdekes és változatos pályát futott meg. Ifjú éveiben az aradi román szemináriumban az egyházjog tanára volt. Aradi tanárkodása alatt egyike volt a legnagyobb román tulzókknak, akit ezért a tulzó románok között népszerűség övezett. Annak idején oly hatással volt a román fiatalokra, hogy Aradon szinte mindennaposok voltak a tüntetések. Egy alkalommal az Aradra lerándult budapesti egyetemi hallgatók hatalmas tüntetést rendeztek a szeminárium előtt Mangra ellen s akkor bevették a szeminárium ablakait. 1900-ban megválasztották nagyváradi görög-keleti püspöki helynökké. 1902-ben Goldis János halála után nagy többséggel választották meg aradi püspökké Hamza Ágoston archimandritával szemben. A választást azonban az akkori kormány előterjesztésére a király nem erősítette meg. A másodszori választáson Mangrát már nem is jelölték s így Pap I. Jánost választották meg.

Később már ott hagyta a tulzók táborát és megtalálta az egyedüli helyes politikai irányt: a román-magyar barátság irányát. Az lett a politikai hitvallása, hogy magyarok és románok a megértés útjára lépjenek, mert a magyarok és románok a szlávok tengerében egymásra vannak utalva. Emiatt a tulzók részéről sok támadásban volt része, de ezzel Mangra nem törődött és a támadások ellenére hirdette továbbra is a megértés politikáját. 1910-ben a magyarországi kerületben munkapárti programmal országgyűlési képviselővé választották. Nemcsak itthon, hanem Romániában is gyűlölt ember lett Mangra a tulzók előtt. 1914. májusában Mangra megjelent a bukaresti akadémia ülésén mint az akadémia tagja. Az akadémikusok, akik 1909-ben megválasztották az akadémia tagjává, ellene fordultak, inzultálták és törölték az akadémia tagjainak sorából.

Metianu János nagyszebeni érsek-metropolitának 1916-ban bekövetkezett halála után Mangra Vazult, Pap I. Jánost és Christea Miron karánsebesi püspököt jelölték. Bár a tulzó románok nagy agitációt fejtettek ki, az érsek-választó kongresszus többsége Mangrát választotta meg érsek-metropolitává. Amikor metro-

polita lett, publicisztikai vita keletkezett, hogy le kell-e mondania a képviselői mandátumról. Az egyik tábor azt állította, hogy le kell mondania, mert a metropolita hivatalból tagja a főrendiháznak. A vita nem nyert megoldást. Mangra nem mondott le mandátumáról.

Az installációt, minthogy a románok bejöttek Erdélybe, nem Nagyszebenben, hanem Nagyváradon tartották meg nagy ünnepek keretében. A román invázió után az érsekiség viszályozott Nagyváradról Nagyszebenbe. Mangra halála a mérsékelt románok között igaz és mély részvételt kelt.

Ausztria bomlása.

(Az osztrákok Németországhoz akarnak csatlakozni. — Báró Hussarek bukása.)

Az osztrák-németek, kik eddig a legliangosabb szószóki voltak a centralisztikus monarchia eszméjének, most hogy Ausztriában minden nemzetiség megmozdult, felismerték a tértelenségben rejlő veszedelmét s a népek önrendelkezési jogának elvére hivatkozva, maguk is azt követelik, hogy külön német-osztrák államot alakítsanak.

A közvélemény és a sajtó ezt az álláspontot képviseli és támogatja. Kérdés azonban, hogy ellenségeink engedni fogják-e a terv megvalósulását. Mert ebben az esetben Ausztria kétségtelenül Németországhoz csatlakozna s e csatlakozás tíz millió új némettel tenné erősebbé a német államok szövetségét. De tisztában vagyunk azzal is, hogy az osztrák-magyar monarchia fennmaradása történelmi és földrajzi eredmény s így szükségesség is. Mert Európa szívében örökös polgárháborúk volnának, ha Magyarország és Ausztria minden nemzetisége önálló államot alakítana. A dolgok hogyan fognak alakulni, nehezen látható előre, kétségtelen azonban, hogy Ausztria bomlása megindult s e folyamatot siettetni fogja Wilson állítólagos kívánsága, a mely szerint *Trientet és Triesztet ki kell üríteni!* Mint óriási kérdőjel mered eléink Ausztria sorsával kapcsolatban a mi sorsunk, amely hitünk szerint tőlünk is függ: a mi határozott, félelmet nem ismerő összetartásunktól.

Bécsből jelentik: Mint a déli lapok jelentik, a király elfogadta Hussarek báró lemondását és Silva Taroucca grófot bizta meg a kormány alakításával.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Kedd: Cigánybáró. C) bérlet.
Szerda: A pacsirta. A) bérlet.
Csütörtök: A pacsirta. B) bérlet.
Péntek: A pacsirta. C) bérlet.
Szombat délután Hotel Imperia. Este: A pacsirta. A) bérlet.

* Rita Sachetto táncestélye szombaton lesz. Rita Sachetto ma értesítette aradi táncestélyének rendezőségét, hogy táncestélyét szombaton tartja. Az estélyre jegyek még kaphatók a Scherhag-cégnél.

* Alexander Bernát vasárnap tartja meg előadását a kulturpalotában. A Kölcsey-Egyesület tagjai díjtalanul, mások két koronáért jelenhetnek meg az előadáson.

— A kulturpalota könyvtára a mai naptól további intézkedésig zárva van.

Beadta a kormány a lemondását.

(Náway Lajos — homo regius.)

Budapestről jelentik: A kormány Budapesti időző tagjai ma délelőtt tanácskozási gyűlést tartottak. A tanácskozás után Wekerle Sándor miniszterelnök délután a három óra tíz perckor induló gyorsvonattal Bécsbe utazott.

Később jelenti tudósítónk: A mai minisztertanácsban a kabinet lemondását a miniszterek mind aláírták. Wekerle Bécsbe utazott, ahol a lemondást átnyújtja a királynak. A válság még jóideig el fog húzódní. Nincs kizárva, hogy a király még a hét folyamán Budapestre jön, a válság elintézése céljából.

Budapestről jelentik: A válság valószínűleg csak a hét derekán fog elintéztetést nyerni. A király Budapesten fogja meghozni a döntést. A kormány ma formálisan is elhatározta lemondását, melyet Wekerle Sándor miniszterelnök ma vitt Bécsbe. Munkapárti körökben két körülményben keresik Wekerle Sándor miniszterelnök távozásának okát. Az egyik az, hogy Wekerle kormányában tényleg működött egy mellék kormány, vagy legalább is egy inellék miniszterelnök, akit a beavatottak Windischgrätz Lajos hercegnek igen nagy befolyást tulajdonítanak és gyakori kihallgatásait még mindig a Wekerle válsággal hozzák kapcsolatba. Más oldalról azt hangoztatják, hogy Windischgrätz Lajos herceg ezidő szerint nem vágyakozik a miniszterelnökségre és Wekerle kormányának válságát és az ő távozását elsősorban bizonyos osztrák körök mesterkedésében látják.

Bécsből jelentik: A király Náway Lajost hosszabb kihallgatáson fogadta.

Náway Lajos egy újságíróknak audienciájáról a következőket mondta el: *Öfelsége rendkívül kegyesen fogadott és meghallgatta a politikai helyzetről tett részletes előterjesztésemet. Igaz, hogy a felséges ur felajánlotta a kormány alakítás misszióját, én azonban ezt nem vállaltam, mert az a nézetem, hogy nálam alkalmasabb férfi is van a kibontakozás heresztytelére. Öfelsége megbízott, hogy tárgyaljak a kibontakozás tekintetében a vezető politikusokkal és én ennek a feladatnak nyakcsomra a leg-rövidebb időn belül eleget tenni.*

Náway eddigi tárgyalásai során pozitívumok még nem alakultak ki. Az egész szituáció azt mutatja, hogy a kormánykrisis megoldására a jelen pillanatban Apponyi Albert gróf személye látszik a legalkalmasabbnak. Amennyiben a fennálló pártközi nehézségeket sikerül eloszlatni, nagy valószínűsége van annak a fellevésnek, hogy neki sikerülni fog megfelelő kormányt alakítani.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Náway mint homo regius folytatja tárgyalásait, melyek azonban nem igen mutatkoznak eredményeseknek. Hír szerint Náway azt a nézetet vallja, hogy a jelenlegi körülmények között Apponyi lenne legalkalmasabb a kabinet alakítására. Politikai körök ezzel szemben utalnak Apponyinak egy nem régen tett kijelentésére, amely szerint a jelenlegi körülmények között nem tartja magát hivatottnak kabinet-alakításra, *miután az ő személye az ismert iskola-törvény miatt a nemzetiségiek körében nem nagy szimpátiának örvény.*

Törökország külön békét köt.

(Nist elfoglalták a szerbek.)

Bécsből jelentik: Törökország egy héttel ezelőtt Bécsbe és Berlinbe jegyzéket küldött, melyben hangsúlyozta, hogy Konstantinápolyt egy hadsereg fenyegeti, amely entente és bolgár csapatokból áll. A török kormány tehát kéri a szövetséges kormányokat Bécsben és Berlinbe, járuljanak hozzá, hogy megindíthassák a béketárgyalásokat. A mi külügyi kormányunk arra kérte a török kormányt, várjon, míg Németország elküldi válaszáat Wilsonhoz és a békelépésnek kézfogható eredménye lesz. A konstantinápolyi kormány azonban nem volt hajlandó ennek a kérésnek a teljesítésére, hanem azonnal megkezdte a tárgyalásokat, amelyek közvetlenül befejezés előtt állnak és már holnapra várják az eredmény közlését. Törökország képviselői az entente megbízottaival egyszerre három helyen tárgyalnak: Mitylenében, Smirnában és Athénben.

Konstantinápolyból jelentik: Teofik basának sikerült a kormányt megalkantania. A szultán Izet hasa tábornokot bízta meg a kormány alakításával.

Bécsből jelentik: A hadsereg főparancsnoka rendeletet adott ki, amely a Balkán irányában teljesen megszünteti magánszemély forgalmat. Ezután sem a Balkán-vonaton, sem más személyszállító vonaton nem lehet a Balkánra utazni. Romániával a forgalom tovább is fennáll.

Öreges jelentik a Károlyi korb.

csapatok a hó 12-én reggel elfoglalták Nis városát, amelyet az ellenség parancs szerint minden áron tartani akar. Tovább keletre benyomult a lovasság Nisből Pirotra és a női Bélapalánkára. A Moravicától nyugatra elérték Prokupljét, Beresinét és Mramot. Beliszerbáiban francia csapatok megszállták Prizrendet és Mitrovicát.

Genéből jelentik: Montenegró Svájcba fordult élelmiszerekért, mert a lakosság éhezésgnek van kitéve.

A szociáldemokrata-párti gyűlés. Budapestről jelentik: A szociáldemokrata párt vasárnap rendkívüli pártgyűlést tartott, amely többek között kimondotta, hogy az 1918. február 10-én tartott rendkívüli pártgyűlésnek az a határozata, amely kimondotta, hogy a párt felbont minden olyan formális és szervezeti kapcsolatot, amely eddig meg volt a szociálista párti és bármely más párti között, nem lehet akadály a annak, hogyha a rendkívüli körülmények szükségessé teszik a szociáldemokrata párt és a párt akcióprogramját elfogadó pártok között ne jöhessen létre körülhatárolt időre és megszabott célra szóló együttműködés, amennyiben ennek szükségességét a pártvezetőség és a választmány együttesen megállapítja.

HIREK.

Másfél milliárd értékű ruha pusztulása.

(Óriási botrány Ausztriában.)

Prágából jelentik: Olyan nagyarányú közigazgatási botrány talán sohasem foglalkoztatta még a nyilvánosságot, mint amilyenről a Prager Tagblatt legközelebbi számában készül lerántani a leplet. A prágai lap azt írja meg, hogy másfél milliárd korona értékű (még elgondolni is nehéz) ruhanemű két év óta fekszik nyilvános raktárakban és ott majdnem teljesen elpusztult. Ezerötszáz millió korona értékű ruházati cikk vált használhatatlanná ma, mikor a monarchia népe lerongyolódott és a gyermekek százezrei pusztulnak, nem járnak iskolába, mert nincs ruhájuk.

Az osztrák belügyminiszternek vásárolta ezt a horribilis mennyiséget két esztendővel ezelőtt a menekültek részére és a helyett, hogy szétszortották volna, különböző tartományi raktárakban helyezték el. A menekültek visszatértek tiszthelyeikhez, az állam megelégedett róluk és a részükre vásárolt ruhákról, cipőkről és fehérneműkről, amelyeket azonban a Népruházati bizottság sem tudott megszerezni, mert ez a szerv a kereskedelmi miniszterium hatáskörébe tartozik, már pedig a hivatalos copf nem engedi, hogy a belügyminiszter raktáraiból egy másik miniszter takarja be a meztelenséget. Kétezer tisztviselő két esztendőn át egyebet sem tett, mint hogy ezeket a raktárakat őrizte. Azonban az árú oly rosszul rakták el, hogy egy nagy részét tönkretették a molyok, vagy pedig megették a penész.

Óriási felháborodással értesültek Ausztriában a botrányról, amelynek kipattanását a prágai újság már régebben megígérte és az a vélemény, hogy néhány igen magasrangú embernek kell állásából távoznia eme balatlamul ostoba és vétkes mulasztás miatt. Igaza lesz annak — mondják mindenfelé — hogy nem az entente, hanem mi magunk verjük meg magunkat.

Korlátozzák a katonai megrendeléseket. Prágából jelentik: A Vecser újság, hogy mennyire komoly Ausztria-Magyarország békeajánlata, bizonyítja az a tény, hogy Brever, a Skoda művek igazgatója közölte a munkások bizalmiférfiaival, hogy a munkák lényeges korlátozása vált szükségessé. Eppen ezért az éjjeli munkát teljesen beszüntették, miután az elmúlt héten az összes katonai megrendeléseket visszavonták.

Kitüntetések. A király Keresztes Péter 2. honvédszállóezredbeli tartalékos főhadnagyot és Erkel Endre 2. honvédszállóezredbeli tartalékos főhadnagyot a 3. osztályú katonai érdemkereszttel, gróf Tisza György 3. honvédszállóezredbeli tartalékos főhadnagyot a signum laudisszal tüntette ki.

A tisztviselők gyermekeinek ruhái. Az aradi közellátási hivatal a népruházati bizottságnál Budapesten közközlötte, hogy az aradi tisztviselők gyermekei részére ruhákat adjon. A központ négyszáz fűrűt és négyszáz köpenyt juttatott az aradi tisztviselő családoknak. A kiosztást október 1-én meg is kezdte a város, de eddig csupán 29 jelekező van a ruhára és 35 a köpenyre. A tisztviselőknek állítólag nem tetszik az egyenlő egyenruhászerű ruházat és inkább a város nyakán hagyják a ruhákat. A nehéz ruhátséges világban egy látszik az első demokratikus lépésen megtört a segélyakció. A népruházati bizottság pedig elég olcsón bocsájtja rendelkezésére a ruhákat a tisztviselőknek. I. osztályú köpeny 4—14 éves gyermekeknek 75-től 140 koronáig, II. osztályú 40-től 65 koronáig. A köpenyeknél 10 százalék külön engedélyt ad a bizottság. I. osztályú ruha 3—10 éves gyermekeknek 65-től 100 koronáig, II. osztályú 5—8 éves gyermekeknek 52-től 60 koronáig és III. osztályú 3—12 éves gyermekek részére 40—56 korona.

Előléptetések. A király Drágó Sándor és Seidel Ferenc főhadnagyokat századosokká, Kovács Gyula hadnagyot főhadnaggyá, Ungureán Péter, Huszár Sándor, Steinlével Lajos, Herczeg Imre, Soffler János zászlósokat hadnaggyokká léptette elő a 33. gyalogezredben.

— A közellátási miniszter az aradi munkásokért. Zubor Andor adóügyi tanácsos csütörtökön a fővárosba utazott, hogy a munkások ellátása ügyében sürgős előterjesztést tegyen a közellátási miniszteriumban. Zubor Andornak alkalma volt Nagy Ferenc államtitkárral tárgyalnia, aki az aradi hadfelszerelési munkások részére axonnal harminc métermázsát zsírt utalt ki. A munkások további kérését Purjesz Imre miniszteri megbízottnak terjesztette elő Zubor tanácsos. A földművelésügyi miniszteriumban Ipolyi-Keller Gyula miniszteri tanácsos kiállításba helyezte, hogy a sertések részére a legrövidebb időn belül juttat takarmányt Aradnak.

— Betiltott háborús uszító lap. Berlinből jelentik: A hadsereg főparancsnokának rendelkezésére három napra felfüggesztli a *Deutsche Zeitung*-nak, a nagy németek lapjának megjelenését.

— Még is jó üzlet a borüzlet. A béke konjunktúra pánikba tört ki és a bor árát lenyomta a sárga földig. Nem termelt annyi bor ebben az országban, mint amennyi könnyűt ontottak az ala hausse spekulánsok színes álmaik romjai felett. A közjegyzők és ügyvédek iródi ontották az árverési híreket, mert a vevőket cukorral sem lehet a megvett bor átvételére oda csalogatni, az eladók pedig kétségbe esve tördelik a kezeiket, mert itt az új szüret és nincs hordójuk. Azonban nem mondja senki, sir. Vannak nevetők is még ebben a gyász konjunkturában. Itt van például a Klein-Stauber-cég, akiknek akkor is jól megy, ha hausse van, akkor is, ha baisse pusztítja a hadimilliókat. Ők még akkor adták el több száz hektoliter borukat egy máramarosszigeti vevőjüknél, mikor a bor a gyémánttal, az arannyal vetélkedett. A vevő két kézzel kapott az arán és hogy leküsse magának, hogy az eladó meg ne bánhassa, ha esetleg olcsónak találja az eladási árat a 8—9—10 koronát, adott kétszáz ezer korona előleget. Jött a krach, a vevő nem jelentkezett a borért. Irta, táviratoztak neki, de bizony ő a fülebotját sem mozdította. Irattak neki ügyvéddel és azzal fenyegették, hogy elveszti a kétszáz ezer korona előleget, ha gyorsan nem intézkedik a bor átvételéről. Azt hitték, hogy ez a nyomós érv használt és erre a levélre csak jön válasz. Jött is. Azt írta a máramarosi ur, hogy a legnagyobb csodálkozással olvasta a Klein és Stauber-cég felhívását. Csodálkozik azon, hogy ezek az urak tudnak az ő létezéséről, mert ő az ő vételéről nem tud, soha sem látta Aradot, még kevésbé a hort, melyet neki állítólag át kellene vennie, hagyják őt békében, ő soha nem kétszáz ezer, de még két korona előleget borra nem adott, minthogy ő kösztrükkével és nem borral szokott foglalkozni. Tagadja, hogy valaha üzleti összeköttetésben állott volna bárkivel is. Hát nem jó üzlet a borüzlet?

— A munkások részére elrekvirált zsir. Lócs Rezső helyettes polgármester ma a Sina-utca 4. sz. alatt lefoglaltatott egy hordó zsírt és néhány métermázsát szalmát. A polgármester elrendelte, hogy a lefoglalt zsir a munkások között osztassék szét. Az elrekvirált zsir kiosztását a hatóság közbenjöttével a munkások megbízottak fogják végezni.

— Egy vértann pecsétgyűrűje az ereklyemúzeumban. Értékes ereklyével gyarapodik holnap az aradi ereklyemúzeum. Lázár Vilmos tábornok pecsétgyűrűje kerül holnap a szent és drága relikviák közé. A pecsétgyűrűt Fogel László közokmányi gondnok családja örizte. Fogel anyjának testvérbátyja volt a vértann, akinek hagyatékával a pecsétgyűrű is a családhoz került. Kegyelettel örizte a Fogel-család az ereklyét, míg most Fogel László iniciatívájára a család a vértann pecsétgyűrűjét az ereklyemúzeumnak adományozta.

— Eljegyzés. Topi Márkus és Linczer Berta jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Zsidó rendőrség Moszkvában. Moszkvából jelentik: A zsidó lakosság védelmére a szovjet-kormány külön intézkedéseket tett és megengedte a zsidóságnek, hogy életük védelmére külön zsidó rendőrséget szervezzenek.

— Házasság. Vásárhelyi Ábrahám községi jegyző, cz. és kir. tart. zászlós Grünwald Mariskával e hó 12-én házasságot kötött. (Minden külön értesítés helyett.)

— Halálozások. Telbisz Otmár földbirto- kos, Csanádvármegye törvényhatóságának bizottságtagja f. évi október hó 13-án életének 34-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. évi október 15-én délelőtt 11 órakor lesz *Medgyesgyházáról*, ahonnan a *magyarbányai* családi sírboltba helyezik örök nyugalomra. Halálát neijén és négy gyermekén kívül kiterjedt rokonsága gyászolja.

Kolb János 42 éves korában rövid szenvedés után *Zsigmondháza*n elhunyt. Temetése f. hó 15-én d. u. fél 4 órakor lesz a zsigmondháza 38. számú gyászházából az ujaradi temetőben. (Minden külön értesítés helyett.)

Eltsen József Ede, magyarkirályi államas-vasuti főellenőr, a vitézségi érem szalagján a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa f. hó 15-én életének 53-ik évében meghalt. Előkelő kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése 15-én délelőtt 10 órakor lesz az Aulich Lajos-utca 1-ső számú házból.

Özvegy Magyar Ferencné, született Bedekovics Paulina életének 60-ik évében elhunyt. Október 16-án délután 3 órakor temetik a felső temető halottas csarnokából. A jótékonyágáért tisztelt urinőt kiterjedt előkelő rokonság siratja.

Kövágó Jánosné szül. Kérdik Verona életének 64-ik évében elhunyt. Földi maradványait Pankotára szállítják, ahol 16-án délután fél 4 órakor nyugalomra helyezik.

Özvegy Knothy Gizáné szül. Vadányi Vilma életének 68. évében elhunyt. Október 15-én délután 3 órakor a felső temető halottas házából temetik.

— Új rend a tejellátásnál. A nagymérvű takarmányhiány a tejtermelést annyira csökkentette, hogy a tejutalványok nagyrészenek bevonása, s ennélfogva új összeírás és a jogosultság új megállapítása válik szükségessé. A vonatkozó miniszteri rendelet szerint első sorban a két éven aluli gyermekek és a terhes nők jogosultak hatósági tejellátásra. Először tehát kizárólag ezek iratnak össze, másodsorban jogosultakra csak ezen összeírás után kerül sor. Felhívjuk ennél fogva azokat, kiknek két éven aluli gyermekük van, hogy a gyermek születési bizonyítványával, a terhes nők pedig ezen állapotukat igazoló orvosi bizonyítvánnyal a kulturpalotában összeírásuk végett a következő sorrendben jelentkezzenek: Október 17-én csütörtökön, azok, kik a Bolyos-féle üzletben kapták eddig a tejet. Október 18-án pénteken, kik a Karolinia-utcai üzletben; október 19-én szombaton, kik a Róth-féle üzletben; október 20-án hétfőn, kik az izr. templom épületben és végül október 22-én kedden, kik eddig hatósági tejellátásban nem részesültek, a pontosan megállapított napokon délután 3 órától 6 óráig s nem délelőtt. Tervezések elkészítésére figyelmeztetjük a közönséget, hogy kivétel nélkül mindenki jelentkezni tartozik, ki tejellátásra igényt tart, így tehát azok is, kik eddig ellátásban voltak. Elkészett jelentkezések semmi körülmények között sem lesznek figyelembe vehetők, éppen a kismennyiségű tejtermelésre való tekintettel. A jelentkezéseknél a jelenleg érvényben lévő tejutalványok is okvetlenül felmutatandók, mert ennek hiányában a régi jelentkezők nem fogadtatniak el. Akiknek háztartásában, valamely beszerzési csoport után, vagy bármi más úton van tejellátása, azok hatósági tejellátást igénybe nem vehetnek, ez a körülmény különben szigorúan ellenőriztetni fog. A tejutalványok másra át nem ruházhatók s a tejet csak az élvezheti, kiknek részére az utalványoztatott. A fentiek szerint most nőjog történeti összeírásra a tej kintalása folyó évi november 1-én kezdődik. Arad sz. kir. város közellátási és közellátási vállalkozó (kulturpalota).

— Athelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Veress Gyula beszercebányai törvényszék jegyzőit az aradi törvényszékhez, dr. Eisler Mihály vingui járásbíróit a temesvári törvényszékhez helyezte át.

— Temetés. Vasárnap délután négy órakor temették el nagy részvétel mellett Braun Gusztáv tragikus módon elhunyt Pál fiát. Vágvilgyi Lajos dr. főrabbi és tanár, valamint osztálytársai nevében Nagy István tanár bucsuztatta el a mélyen súlytolt szülőktől és testvérektől a kis halottat.

Változás az aradi mozik játékrendjében. A járványszerűen fellépett spanyolnátha megállítására tett intézkedések egyike a mozielőadások korlátozása. Keddtől kezdve az Apolló és az Uránia mozgóképszínházak néhány napig, míg a járvány alább nem hagy, az eddigi három előadás helyett csak kettőt tartanak. — Az első előadás fél 6-kor kezdődik és 7-ig tart, a második előadás pedig 9-kor kezdődik és fél 11-ig tart. A közbeeső idő alatt a színház nézőterét szellőztetni és dezinficiálni fogják. A rendőrhatalóság intézkedése folytán a földszinten, a páholyok kivételével, csak minden második ülőhelyet adják ki a mozik; az emeleten úgy a zsölyék, mint a páholyok teljesen kiadhatók. Ezek az óvintézkedések a mozielőadások biztonságba helyezik a járvánnyal szemben s a közönségnek nem kell tartania attól, hogy a mozikba magába szívja a betegség bacillusait. Különben is mind a két mozi levegője állandóan a leghatósosabb dezinficiálószerekkel fogják felfrissíteni az előadások alatt is.

— Olcsó kukorica az aradi sertésüzlelőknek. A Sertésforgalmi Iroda aradi körzeti elnökre Lácay Zoltán felterjesztést intézett az Országos Sertésforgalmi Irodához és ismertette, hogy milyen inséges viszonyok vannak az ő körzetében Aradmegyében, a városban és Kelet-Csanádban. Felterjesztésében szükségesnek mondotta ki a 115—524. számú földművelésügyi miniszter rendeletének körzetre való kiterjesztését. E rendelet, amely ez idő szerint Jász-Nagy-Kun-Szolnok és Hajdu megyékre érvényes az inséges vármegyék közé sorozza Aradot is, aminek értelmében a Sertésforgalmi Iroda gondoskodik takarmányról a sertések részére ama előfeltételek alatt, hogy mindenki aki házi szükségletére sertést hizlal, ugyanannyi számú sertést tartozik hizlalni a Sertésforgalmi részére is a maximális áron rendelkezésére bocsátandó kukorica mennyiségéből. Minden sertés után öt métermázsát kukoricát kap a hizlaló maximális áron az eddig fizetett 250—300 korona helyett. A saját szükségletére hizlalt sertés szabadon levágható, a Sertésforgalmi részére hizlalt pedig át kell adni. Az Iroda minden egyes hizlalóval a fenti feltételek alapján szerződést köt. A Sertésforgalmi Iroda aradi körzeti elnökre ez uton is felhívja a hizlalókat, hogy a szerződés megkötése végett délelőtt 9—12 óra között nála jelentkezzenek. A kukorica mennyiségeket Aradon utalják ki és adják át és mindenkinek annyi sertést kell hizlalnia a köz céljaira, mint ahányat hizlal saját házi szükségletére.

— A burgonya rekvirálás eredményét kéri a közellátási miniszter. Windischgrätz herceg közellátási miniszter ma sürgős leiratban kereste meg Arad városát az iránt, hogy terjessze fel hozzá a burgonya rekvirálás eredményét, mert csak ennek beérkezése után tudja kintalni a város részére az esetleges szükségletet. A miniszter figyelmezteti a hatóságot hogy még a fagy beálta előtt el akarja látni március végéig burgonyával, amit ennek a kimutatásnak ismerete nélkül nem tehet meg. — Bár Arad részére a félévi szükségletre elegendő burgonyát utaltak ki, a kívánt kimutatást a város azonnali elküldi a miniszternek.

— Névmagyarosítás. Kiskoru Schmidt Mária aradi cipőfésűkészítő családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Kovári-ra változtatta.

— Rendőri hírek. Ferenc Áron Határ-utca 18-b. szám alatti lakos két éves Béla nevű fia kedd délután leesett az első emeletről és súlyos agyrázkódást szenvedett. — Ma este a Budapest felől érkező személyvonattal Békéscsabáról Aradra jött Kasziba Julia 16 éves cselédleány. A fiatal leány a pályaudvaron eszméletlenül összeesett. A kihívott mentők a közokrházba szállították az eszméletlen cselédleányt.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseit után.

Wilson, az ember.

(Az elnök arcképe.)

Neve milliók ajkán lebeg. Alakja már életben fogalommá lett. Mennyire szeretnék lelkének legmélyebb titkát kifürkészni, a nagy, világot érdeklő találynak kulcsát megtalálni. Örömmel köszöntünk ma minden nyomot, mely, legbelsőbb érzéseivel vezet, minden jelet, mely, közelébe visz.

Egy új könyv fekszik előttem: Sir Thomas Barkley: Le president Wilson et l'évolution de la politique étrangère des Etats-Unis. Paris. Armand Colin 1918. Érdekes e könyv szerzője miatt is, ki Angliának egyik legfinomabb tollú zurnalisztája. E könyv a legértékesebb dokumentumokkal szolgál az arbiter mundi-ról, ahogyan Burián külügyminiszter nevezte. Barkley, maga is tudományosan képzett fő, gazdag és szép mult van a háta mögött. Nemcsak Londonban és Párisban tanult, hanem Bonnban és Jénában is. Életcéljával a népek jó egyetértésén való munkálkodást tűzte ki. Ideális nézőpontokból kiindulva elsőnek hangzott Anglia és Franciaország egyetértésének szükségességét. De egyszersmind Anglia és Németország közötti békés kiegyenlítésem is dolgozott. Hogy a népek testvériségének eszméjét széles körökbe átvigye, Amerikába utazott.

Amerikai tartózkodása alatt találkozott Wilsonnal. A futólagos, konvencionális ismeretség tartós barátsággá fejlődött, mely kölcsönös megbecsülésen nyugszik. De ez az érzés nem csalta meg a skót újságíró éles tekintetét és világos ítéletét. Könyvének első mondata így hangzik: — A következő lapokra nem dicséret énekeit irtam Wilsonról. Neki épp úgy meg vannak a hibái, mint az erényei s egy államférfiúnak életében a hibák legalább is olyan fontos szerepet játszanak, mint az erények. E pártatlanság megóvja Barkleyt az igazságtalan ítélet mondástól. S ez kölcsönöz könyvének végtelen báj és hatalmas értéket.

Az 1903. év november 30-án a newyorki skótok Szent Andrásnak, országuk védőszentjének szenteltek ünnepet. Erre Barkleyt is meghívták. Bajján egy magashomloku, okos tekintetű ur ült. Futó pillantást vetett szomszédjának kártyájára, melyen ez állott: a Princetoni egyetem elnöke.

— Ez nem sokat mond önnek! jegyezte meg a szomszéd. Átadom önnek névjegykártyámat.

Barkley ismerte a nevet, mely már akkor híres volt irodalmi munkásságáról, s általánosan becsült viselőjének karaktere miatt.

Wilson elbeszélte, hogy atyja Belfastban, Írország egyik akkori kolóniájában született, nagyatyja még skót honos, de ő maga már Amerikában látta meg a napvilágot. Az angol francia szövetség, melynek Barkley életét szentelte 1903 októberében jött létre. Most arra törekedett, hogy Amerikát is ennek az ententének részesévé tegye. Wilson helyeselte az eszmét s szavát — meg is tartotta. Az ünnepi lakoma alatt érdekes politikai beszélgetés folyt le kettőjük között:

— A háborúk csak kimerüléshez vezetnek, vélte Wilson, és sohasem tartós békéhez. Csupán a harc formája változik. Ez éppen a legrettenetesebb szerencsétlenség. Mert gazdaggá tesz egy kisebbséget, mely életét nem is tette kockára, míg a többiek, mely életét áldozta vagy rontotta meg, semmit sem nyert óriás áldozatával. Ez örület!

— S hiszi ön, kérdezte Barkley, hogy a népeknek nagyobb műveltsége meg fogja kisebbiteni a háború lehetőségét?

— Véleményem szerint, felelte Wilson, ha a nemzetközi ügyeket nyilvánosan fogják tár-

Franktirőr harcok Szerbiában.

(Meghíusult angol és francia támadások.)

Budapest, október 14. (Hivatalos.) Olasz harctér: Helyenkint tüzérési és járőrharcok.

Délkeleti harctér: Albániai visszavonuló csapataink utóvéd és bandaharcokban állottak. A Nistól északra levő területen tovább folynak visszavonulási harcok, amelyekben a polgári lakosság is részt vesz. Az ellenség nyomása különösen erős a Morava völgyében.

Nyugati harctér: A cs. és kir. csapatoknál nem történt nagyobb harci cselekmény. A vezérkar főnöke.

Berlin, október 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati harctér: Rapprecht trónörökös hadserege: A csatorna front ellen Jauay két oldalán történt ellenséges előretöréseket visszavertük. Obigny Jurbac helységbe átmenetileg behatolt ellenséget ellenlökéssel ismét kivetettük onnan. Cambraytól északkeletre Bohain és Hépre között meghíusultak az angolok erős támadásai. Solesmestől délre a legutóbbi harcok óta

megmaradt fészkeket megtisztítottuk a franciáktól.

A német trónörökös hadserege: Az Oise-től északra visszavertük Aisonville mellett és tőle délre a franciák megújított támadásait. Laontól északra és az Aisne mellett új állásainkban állunk. A Chemin des Dameson és a Saippe mellett lefolyt sikeres harcok, amelyek során az ellenség majdnem minden nap megismételt rohamokban súlyos veszteségeket szenvedett, lehetővé tették, épp úgy, mint a champagnei csatákon, mozdulataink zavartalan végrehajtását.

Gallwicz hadserege: A Maas két partján nem volt nagyobb harci cselekmény, sikeres támadó vállalkozásokban megtisztítottuk az ellenség kezén maradt állásrészeket. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Francia jelentés: A 10-ik hadsereg csapatai ma reggel benyomultak Laomba, ahol 6500 polgári személyt szabaddítottak meg. A városban messzire tulhadtak már.

gyalni s a népek sorsáról tudtuk nélkül nem döntenek, a közvélemény el fogja utasítani a háború gondolatát. De nyilvános ellenőrzés mellett közbeszólhatnak a semlegesek is és protestálhatnak egy háború ellen, mely a nemzetközi forgalmat és kereskedelmet megzavarja.

— A semlegeseknek azonban mindig hasznuk van a más népek háborúiból?

— De az veszedelmes haszon, mely az ipari feltételeket a semlegeseknél is megzavarja. Mert a fizetések és a munkabérek magasra szöknek, az árak emelkednek, az üzletek normális menete megszakítást szenved. A semlegesek előnyét megsemmisítik az ipari zavarok, mihelyt a háborúk vége van.

— S hisz ön a népek bölcsességében?

— Egy bizonyos fokig. De a népet könnyen félrevezetik a demagógok.

Wilsonnak nincs köze demagógi frázisokhoz. Ő — ha Barkleynek hinni lehet — elhatározta, hogy az elaggott Európa romjain, egy új, szabadabb szellemű Európát teremti. „Ha ez neki sikerül, a jövő nemzedék áldani fogja ezt a férfit, aki akkor jelent meg a színen, midőn a régi világ kimerülten összeroskadt.”

Wilson mint említettük, tiszteletreméltó skót szülőktől származott. Keresztneve Woodrow, retes anyjának családi neve. Nagybátyja Woodrow lelkész volt, egyszersmind Darwin tanárnak há tolmácslója. Prédikációiban a krisztusi tanokat kibékíteni igyekezett a modern eszmékkel. Egyházi hatósága emiatt felelőségre vonta s tanáinak visszavonását követelte. Ő erre így felelt: — „Hazugságot kívántok tőlem, ahelyett, hogy meggyőznének. Ti nem vagytok többé egy becsületes ember bizalmára érdemesek. Ajánlom magamat!” És elhagyta állását, hogy, eszméinek szabadon élhessen.

Az Unio mindenható minisztere még sohasem lépte át hazájának határát! Barkley, így ír erről: „Kant nem volt rávehető, hogy forrón szeretett Königsbergét elhagyja és e kis elrejtett zugból egész világosan ítélte meg a világot s alapította meg nagyszerű filozófiájának rendszerét, mely úgy tudománya, mint praktikus következményében még ma is érezteti hatását. De áll-e ez államokat kormányzó férfiakra? Ez nyílt kérdés...”

Wilson karakterének pompás vonása: a ha-

tározottság! Csak nagyon kevés bizalmasa van. Ezekkel beszél meg azokat az ügyeket, melyek fölött döntenie kell. Ha az elhatározás lelkében határozott formát öntött, ingadozásról többé nincs szó. Még kevésbé visszaféltásról. Bezárkózik dolgozószobájába, keül krógépe elé és saját kezűleg kopogtatja le a jegyzéket, amelyen többé egy betű sem szabad senkinek sem változtatni. Érző lélek, de viseli is a felelősséget. Gondoljuk meg: mily nagy ez a felelősség?! Polgártársai kizárólag belpolitikai szociális és gazdasági reformok miatt választották meg elnöké. Hadviseléshez nem kapott mandátumot; milyen álláspontot foglaljon el az európai világéggel szemben, csakis az ő belátásától függött, mert Washington és Monroe tradíciói a legszigorúbb semlegeséget írják neki elő. Ő a háború útját választotta, mert — joggal vagy jogtalanul, erről ítéljen az utókor — hazájának érdekeit úgy vélte a legjobban megvédhetőnek. És most a béke útjára tér, mert az emberiség és az emberiség érdekeihez így találja legméltóbbnak.

Wilsonnak van egy könyve: *On Being Human*. Hogyan lesz emberré az ember. A könyv a mult évben jelent meg, a háború borzalmi között. Egy tudós munkája ez a könyv, aki csak dilettáns a filozófiában s mégis filozófiát ír. Szerzőjének tükörképe ez a könyv, minden erényével és hibáival egyetemben. Wilson kimondott idealista, de dogmatikus „olyan korszakban élünk — írja, — melyben meghal egy világ s egy új világ keletkezik új spekulációkkal s a szellemnek új élményeivel.”

A jövő nagy és égető kérdéseire még ma nincs felelet! De a legégetőbb mindenek között: a háború és a béke kérdése, rövidesen megoldódik. S ez Wilson érdeme lesz, aki nemcsak nagy államférfiú hanem — Barkley könyve szerint — a szó legnemesebb értelmében: ember is!

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) —	327
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás) —	321
Kiadóhivatal és hirdetés osztály —	321
Nyomda —	121

LEGUJABB.

Wilson Trieszt és Trient kiiktetését követeli

Rotterdam. Amerikában a német világháború nem kellett nagy elkeseredést. A washingtoni kormány hivatalosan azt a nézetét nyilvánította, hogy ne tekintsek biztosítottak a béke békét.

Lugano. A Secolo párisi jelentése szerint Wilson legközelebb Elzász-Lotharinga, Trient és Trieszt kiiktetését fogja követelni.

London. A beteg Lloyd George helyett Balfour a gyarmatoknak egy konferenciáján hivatalos nyilatkozatot tesz annak lehetőségéről, hogy a háború gyors befejezésére vonatkozó tárgyalások előtt állnak.

Rotterdam. A Manchester Guardian parlamenti munkatársa írja, hogy az alsóház háromnegyed többsége a béketárgyalásoknak Wilson pontozatai alapján való megindítása mellett van.

London. A Reuter-ügynökség a következőkről értesül: Az angol külügyi hivatal a német jegyzéket ma reggel kapta meg, a hágai angol követség útján. Balfour és Bonnar Eaw Londont elhagyták, hogy Lloyd Georgeval beszéljenek. Kijelenti továbbá a Reuter iroda, hogy a dolgok jelenlegi állása mellett valószínűtlen az, hogy felelős miniszter a helyzetről részletekbe menő nyilatkozatot adjon. Wilson

csökki követelmény képe az lesz, hogy a szövetségeseivel a német világháború a lehető legelőre valóra visszahozandó legyen. Első pillanatra a jegyzék nem csupán Wilson januári nyilatkozatába foglalt pontokat, hanem későbbi nyilatkozatait is előveszi. Bizonyosnak látszik, hogy a németek az előzárást komolyan gondolják. A jegyzék szövege azonban nem ad világos nyilatkozatot arról, vajon Wilson feltételét fenntartás nélkül fogadják-e el, vagy csupán a megbeszélés alapjaként tekintenek rá. Világos, hogy az ilyen határozatlan nyilatkozat nem elegendő. Önként értetődőleg szó sem lehet arról, hogy a katonai műveleteket beszüntessék. Csak a legszigorúbb biztosítékok mellett lehetséges, a fegyverszünet, hogy az ellenség a közbeszéd időt ne használhassa fel arra, hogy később ismét előről kezdje.

Décs. Azokat a híreket, hogy Törökország külön fegyverszüneti tárgyalásokat köt, vagy kötött, illetékes helyen megcáfolják. Utaltak arra, hogy Taalat pasa a kamara megnyitására a szultán nevében a trónbeszédében hangsúlyozta, hogy Törökország szövetségeseivel egyetértésben fog békét kötni.

KÖZGAZDASÁG.

= Tőzsde. Mai árfolyamok. Magyar hitel 1183—1158, Osztrák hitel 760—749, Fabank 735—730, Agrár bank 910—878, Hazai bank 553—540, Magyar bank 862—850, Kereskedelmi bank 5580, Konkordia 750—760, Salgótarjáni 1075—45, Ganz-Danubius 4150—60, Rimanurányi 1027—1004, Adria 1550—70, Atlantika 1170—40, Államvasút 944—33, Klotild 542—50—500, Nasici 2735—2700.

= Szüret Arad-Hegyalján. A múlt heti esős idő sok helyütt akadályul szolgált a szüret megkezdésére. A mai nappal azonban derűs, szép őszi idő köszöntött ránk és ezzel kezdetét vette teljes mértékben a szüret. Az eredmény még nem bontakozott ki tökéletesen, de annyit már is megállapíthatunk, hogy az idei szüret, mennyiség dolgában, mögötte marad a tavalyinak, amit részint a júniusi fagy részint pedig a tartós szárazság okozott. A rövid néhány nappal ezelőtt bekövetkezett eső valamennyire feljavította ugyan a szemeket, de ez a feljavítás már kissé későn jött. A minőség azonban fölülte áll a tavalyinak. A must cukortartalma a hegyi boroknál átlag 20 fok. A munkabérek Páloson így alakultak: Szedő napi 4 korona, csöbrös 6 korona, prések 8 korona.

= Szüret Szekszárdon. A „Tolnavármegye” írja: A szüret javában folyik, sőt már nemsokára befejezést is nyer. Szekszárdon, közepes termés mellett, jó minőségű borra van kilátásunk. Ezzel szemben a borüzlet pang sőt teljesen megszűnt. Országos borszakértők szerint azonban a gazdáknak nincs mitől megijedniük. A mostani árhanyatlást a balkáni politikai helyzet okozta elsősorban. A délvideki gazdák gyorsan el akarták adni borukat. — Ez pánikot idézett elő. Viszont a kereskedők félnek, hogy béke esetén az olasz és francia olcsó bor özönl majd el Németországot, legfőbb piacukat. Tartanak attól is, hogy a hadseregnek sem kell bor. Hol van azonban még a béke? A leszerelés is jó ideig fog tartani. — Borra tehát szüksége lesz a katonaságnak, a mely 5 korona 50 fillérért ma is hajlandó 8 és fél Maligand fokos bort átvenni. Akik tehát félnek, ajánlják fel termésüket a hadseregnek. A többiek pedig tartanak ki, mert a kormány már is megváltoztatta szeszrendeletét s később bizonyára újból még módosítani fogja, mert se kukorica, se burgonya nem termett annyi, hogy abból szeszgyártásra valót lehet

Kat lehessen elvonni. Így mégis csak lesz jövője a borpárlatnak, ami viszont a borár emelkedését fogja előidézni.

A MOZI.

* Az ördög filmpremierje az Apollóban. Molnár Ferenc légszellemebb és legértékesebb filmpremierje telt nézőteret vonzott az Apolló-színházba. A distingvált publikumnak nem mindennapi élvezetet nyújtott a kiváló művészi film, amely az író színporkázó ötletességét mestéri ügyességgel rögzítette meg. A bravuros kiállítás és rendezés a Phoenix-filmgyár érdeme. A szerepeket kiváló magyar színészek játsszák. A főszereplők: Kramer Leopold, Várkonyi Mihály, B. Marton Erzsébet, Tanay Frigyes stb. Az ördög nagyszerű filmje napokig marad műsoron az Apollóban.

* Új műsor az Urániában. Jó izlésre vall az Uránia-színház új műsorának összeállítása, amely igazán ritka élvezetben részesíti a közönséget. A bemutatott filmek valamennyije értékes és szép művészi produktum. A hűség-című film a leghatásosabb drámák közé tartozik. Annál több alkalmat nyújt a kacagásra „A szerelmi posta” című vígjáték, amely a kacagtató ötleteknek valósággal tárháza. Az új műsor még csak kedden kerül vetítésre.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. okt. 15-én:

„A cigánybáró.” operett.

Apolló-színház.

1918. okt. 15-én:

Ördög.

Bemutató 5 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. okt. 15-én:

„Hűség eskü.”

Vígjáték 4 felvonásban.

A szerkesztésért felelő: STANISZLAV JÓZSEF.

NYILTÉR.

Az országos elöljárókat megillető jogok gyakorlására.

Magyar Magyar Ferenccé szűkített Bodakovics Paulina

f. évi október 13-án éjjel 12 órakor, áldásdus és szentté avatásának 60-ik évében, rövid szenvedés és a helyi szentegyházban felvétele után a Magyarok Rendelkezéseihez képest történt gyászszertartást.

Az elhunyt halálhagyatott f. hó 18-án délután 3 órakor fogtak a felső temető halottak oszlopánál a római káth. anyaszentegyház szertartásai szerint az ugyanottani temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedélyt gyászmise áldozat az elhunyt lelki üdvéért f. hó 24-én délelőtt 10 órakor fog a helyi szent Minorita-ágyak szentegyházában az egyk. Urának bemutatni.

Állás és béke poraira.

Arad, 1918. október hó 13-án.

Magyar Irma, Magyar Ida és férje Jacquemot Béla, Magyar Márta, Magyar Vali és férje Zöldy János, gyermekei: Zöldy Katica, Zöldy Mária, unokái: Özv. Siegl Ferenccé, testvére és családja. Özv. ifj. Magyar Ferenccé, menyegye. 15

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrassy-utca 12. Telefon nappal: 37. éjszakai szolgálat: 736.

Limbek János és fia „Első m. kir. szab. ércokopersó gyára és temetőrendező-vállalata” Arad.

Özv. Eissen Józsefné szül. Brauniller Vilma, ugy a maga, mint gyermekei Gyula és Annuska, valamint a nagyszámú rokonság és jóbarátai nevében fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy a legjobb férj, apa, testvér, sógor, nagybácsi és barát

Eissen József Ede,

magyar királyi államvasúti főfelhívó, a vitézségi érem szalagján a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa stb.

hosszas és kínos szenvedés után folyó hó 12-én este 8 órakor munkás életének 53-ik évében lelkét visszaadta teremtőjének.

A megboldogult hűlt tetemei folyó hó 15-én délelőtt 10 órakor fogtak a római káth. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és az Aulich Lajos-utca 1. sz. gyászházba a helybeli fejedelmekben örök nyugalomra tétetni.

Az engedélyt szentmise áldozatát a megboldogult lelki üdvéért a főszentelendő minorita-ágyak szentegyházában folyó hó 24-én délelőtt 9 órakor fogjuk a mindenhatóknak bemutatni.

Emléket mindenkor szeretettel fogjuk szívünkben megőrizni!

Arad, 1918. október hó 13-án.

Özv. Szaiff Péterné szül. Eissen Malvin, testvére. Schelly Mátyas és neje szül. Brauniller Mária, sógora és sógoronője. Szaiff Pető Henrik neje és gyermekei, Szaiff Béla és neje, Szaiff Gyula neje és gyermekei, Sárkány Zoltánné szül. Szaiff Margit férje és gyermeke, Szaiff Leontin, Szaiff Antal és gyermekei, Kozov Sándorné szül. Schelly Margit férje és gyermekei, Gáspárdy Józsefné szül. Schelly Irén férje és gyermeke, Asmány Gyuláné szül. Schelly Vilma és férje, Várady Euláné szül. Schelly Mariska és férje, Schelly Hajnalka, Schelly Magda, Schelly Klári Schelly Zoltán, unokateccsei és unokahugai. 21

Szöllőbirtokosok figyelmébe!

Jövő évi szükséglet fedezésére ajánlok prompt szállításra míg a készlet tart garantiált

98%

RÉZGÁLICZOT

a legolcsóbb napi áron. 7127

Hánzu Nestor

drogeria és illatszer üzlete Arad, Minorita-palota. Telefon 455 sz.

Használt ólom megvételekre kerestetik.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik tragikus körülmények között elhunyt

PALI

fiunk végtisztességén megjelentek, valamint azoknak, akik részvétüket kifejezték, mely által mérhetetlen fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, ezton mondunk hálás köszönetet.

7421 Bran Gusztáv és családja.

Egy ügyes fiu kifutónak

nyomóinkban jó szívetéssel felvétetik.

Kövágó János vendéglős mint férj a maga, özv. Kövágó Lajosné szül. Pasztorcák Jenka menyje, valamint az ősszes rokonság és ismerősök nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetlen jó hitves, jó anyja, rokon és jóbarátok

Kövágó Jánosné

szül. Kérdik Verona

1. évi október hó 14-én d. e. 7 órakor, élettök 64-ik boldog házasságuk 38-ik évében hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest Araden történt gyászos elhunytát.

Az Isteben boldogult földi maradványai Pankotára szállítatnak, ahol f. hó 16-án délután fél 4 órakor fognak a gyászszókból a református egyházban tartandó ima után a pankotai temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Áltás és háke poraira.

Pankota, 1918. október hó 14-én. 15

Varga Imre első temetőkezelő intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37. Bjjeli szolgálat: 735.

Limboc János és fia „Első m. k. szab. érekepersó-gyára és temetőszervező-vállalata” Arad.

Fájdalmas szívvel jelentjük, hogy felejthetetlen, drága, jó anyánk

özv. Knothy Géza

szül. Vadányi Vilma,

1. évi október hó 13-án délelőtt fél 12 órakor, munkás és önfeláldozó életének 68. évében pár napos szenvedés után a Teremtőnek visszatért jószágos lelkét.

Földi maradványait 1. évi október hó 15-én, kedden délután 3 órakor fogjuk a felső temető halottas házából az ág. hitv. ev. temetőben lévő sírkertünkben örök nyugalomra helyezni.

A Mindenható áldása lobogjon perlandó aranysszive felett, mely magától mindent megtagadva mindig csak övéért dobogott!

Arad, 1918. október hó 13.

özv. kézisárfalvi Nagy Vilmosné szül. Knothy Sarolta, özv. csetneki és dombovári Csetneky Lajosné szül. Knothy Blanka, Dr. Knothy Viktor, Vass Józsefné szül. Knothy Irma, gyermekei: Knothy Viktorné szül. Asbóth Eszter, menyje. Dr. Vass József, veje. 21

A következő cikkek érkeztek és kaphatók a legolcsóbb árakon míg a készlet tart:

- Valódi Dostal gyöngy-mosdópor 1 doboz 4 korona.
- Dostal gyöngy-mosdópor-utánzat 1 doboz 2 korona 50 fillér.
- Anacet pastilla, kitanó óvszer spanyol nátha és torokfájás ellen, a makacs köhögést gyorsan megszünteti, 1 tükres 2 korona.
- Vegyártás glicerín 1 üveg 2 korona.
- Johann Maria Farina kölni-víz gegenüber den Rudolfsplatz, 1 üveg 8 kor.
- Odol szájvíz 1 kis üveg 2 kor. 50 fill., nagy üveg 4 kor. 50 fill.
- Brunn watta, béke minőség, 1 csomag 9 kor. 60 fill.
- Brunn watta, hadi minőség, 1 csomag 6 kor. 50 fill.
- Terpentinszess 1 üveg 3, 7 és 14 korona.
- Lysoform szappan 1 darab 5 korona 80 fillér.
- Klein szappan, nagy, 1 darab 5 korona 80 fillér.
- Klein virágszappan 1 darab 5 korona.
- Müller virágszappan 1 darab 5 kor. 80 fill.
- Földes Margit-szappan 1 darab 5 kor. 80 fill.

- Szappangyökér, kiválóan alkalmas ruha, selyem, csipke stb. tisztítására, 1 csomag 1, 2 és 4 korona.
- Ruhafestékek minden színben, 1 csomag 70 fillér.
- Fahéj, kiváló minőségű, 1 deka 2 korona.
- Salétrom, has pácoláshoz, 1 deka 1 korona.
- Lucius-só, vegytiszta konyhasó ótkorosi ételekre, 1 kilós doboz 3 kor. 50 fill.
- Kufelke gyermekliszt 1 doboz 4 korona.
- Nestlé gyermekliszt 1 doboz 3 kor. 60 fill.
- Krompecher zabliszt és zabdara, kis doboz 1 kor. 50 fill., nagy doboz 3 kor.
- Padló fényesítő-paszta 1 doboz 6 korona.
- Padló beeresztő-viasz 1 doboz 6 korona.
- Paraffin kocka 1 darab 3 kor. 20 fill.
- Ecet kivonat, asztali ecet készítésére, 1 üveg 2 korona.
- Geolin fémtisztító 1 üveg 1.80, 3.20 és 4 kor. 80 fill.
- Makk-kávé darálva 1/2 kilós csomag 3 korona.

„MOLLY“ kézfínomító ismét kapható 1 üveg 5 korona.

Hánzu Nestor drogeria és illatszer üzlete, ARAD, Minorita-palota. : Telefon 455. szám.

2778-1918.

HIRDETMÉNY.

Kürtös község tulajdonát képező 1 darab 4 éves siemetháli faj kiselejtett tenyészibkát, vármegyei alispán urnak 23715-918. sz. engedélye alapján, 1. évi október hó 24-én d. e. 2 órakor Kürtös községben nyilvános árverésen eladjuk.

Kürtös, 1918. október 12.

7479 Községi Elöljáróság.

Eladómalom

modernül felszerelt 4 járatu, motor- vagy gőzhajtással, megfelelő lakás és melléképületekkel, Arad-Hegyalján. Malom előtt a villamos megálló, Hegyalja kitérő.

Bővebbet a kiadóban. 7408

Dombegyház község előljáróságától. 974-1918.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Dombegyház község mint erkölcsi testület tulajdonát képező a kevermési 6. sz. telekjegyzékben a vízesi hártáiban lévő ingatlanok gazdasági épületei közül 1 darab 4 emelettel bíró magtár, 1 darab nagy, téglafalazattal bíró juhakol, azonkívül 5 darab kisebb lak- és melléképület (anyaga több százezer darab téglia és nagymennyiségű épületfa) folyó év november hó 2-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen a helyszínen a legjobbat ígérőnek készpénz fizetés ellenében el fog adatni.

Az árverés feltételei Dombegyház község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Dombegyház, 1918. október hó 10.

Györfy Gyula s. k. Gyömbér Antal s. k. jegyző. 7476 bírő.

4 darab alig használt modern redőnyös ablak és több tükörablak szárnyak tox nélkül eladók.

7496

Megtekinthető: Damjanich-u. 10. szám. — Ugyanott egy legjobb karban lévő nagy kerti lugas eladó.

Dr. KAJDACS

gyógyt. mindenféle borbajokat, köhögést, valamint női bajokat. Beállítások: „Erlieh 606.” módszerrel legújabb módszerrel. — Vízvizspát Wassermann tanár módszerével. — Bőrtel. külön bejáratt. — Levélből kártevőkre védekezni. Szakszerű kémyvdt. munkáit bármilyen 2 kor. (béllyeg is lehet) olcsón bevétele ellenében. 181 BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

HARISNYA KLINIKA Arad, Ferdinánd-u. 3. sz.

Rongyos harisnya nincs többé!

Ressz és levágatlan fejű másfél pár női harisnyából készitünk egy pár kifogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát. Vidéki megrendelések posta útján legpontosabban eszközölhetnek. Kérjük a címre ügyelni. 4971

Bécsi előkelő leánynevelő intézet

Karola v. Kástaly, Exzellenz Frau v. Selwogen diák leányok részére továbbképző tanfolyamok, nyelv-, zene-, ének-, bentlakó, félbentlakó és bejárók részére. Bőséges kitanó előlátás. Jelentkezni naponta d. e. 11-1 óráig d. e. 3-6 óráig. 5140

Wien, VII. Langgasse 65. Tel interurb. 5299/8

Javító műhelyünk vezetésére egy szakképzett, német nyelvben jártas

művezetőt keresünk.

Havi fizetés hadipótlékkal kb. 1000 korona, ezenkívül szabad lakás, fűtés és világítás. Előlemezésről gondoskodva. — Belépés azonnal kívánatos.

Rudai 12 Apostol Bányatársulat. Brád, Hanyadmege. 7469

Villamos vasalók, zseblámpa elemek kaphatók Kalmárnál Salacz-utca 2. szám.

640-918. úgyszám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott Török Árpád világosi kir. közjegyző ezennel közhírré teszem, hogy Baumann Sebestyén ur világosi lakos megkeresésére, nevezettnek Világoson a pincéjében lévő 187 Egyszáznyolcvanhét hektoliter 1917. Ezerkilencszáztizenhét évi termésű fehér bor Opré Mihály borkereskedő, aradi Alsó-Marospartsor 10-12. sz. lakos, késedelmes átvérv rovására és kárára 1918. Ezerkilencszáztizennyolc évi október hó 16. tizenhatodik napján d. e. 2 órakor Világoson levő közjegyzői irodámban, hektoliterenként 800 Nyolcszáz kor. kikiáltási árban, de esetleg azon alul is, legfőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatik.

Vevő bánatpénzül 30000 Hárminezer koronát köteles lefizetni, az árverés megtartása után a vételári összeget, a bánatpénz különben elvesztésének terhe mellett, azonnal kifizetni; vevő köteles a vételi illeketet is fizetni.

A megvett bor mennyiségileg és minőségileg azonnal átveendő és elszállítandó, amennyiben ezen feltételnek vevő nyomban eleget nem tesz, a letett bánatpénzt s a kifizetett összeget elveszti.

Árvereltető fenntartja jogát, hogy az árverésen bánatpénz letétele és készpénzfizetés nélkül vehessen és másnak a hitelben való vételt megengedhesse.

Világos, 1918. október hó 13-án.

Török Árpád, kir. közjegyző. 7473

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetési díj azonos az apróhirdetési díj számításánál.

Minden apró hirdetés ára 20 szék.

Vastagságát megjelölve 60 szék.

A vastagság betűkkel kívülről szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket először 6 óráig veszik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szék 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket visszavetse, amelyek tartalmában vagy eredeti alakjukban nem megfelelőek, megváltoztatásra.

Levelezés.

„MEGFEJTHETŐ PROBLÉMA“-nak levele van. 7355

„SZOLID 10.“ jelűre kérünk még 1 koronát beküldeni. 9060

„PAJTÁST TALÁLTAM“ jelűre levél ment a kiadóba. 7482

EGY KIS fiatal barna özvegy aszszonyka kéri, ki volna oly nemes emberbarát, akivel a szomorú magányát megosztaná és őt némileg anyagiakban is támogatná. Címe a kiadóban. 7485

Alkalmazást keres.

GAZDASÁGI INTÉZŐ, 18 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában önállóan működik, azonnaira állást keres. Cím a kiadóban. 7464

DEUTSCH-FRANZÖSISCHE Erziehung sucht per sofort Posten zu 1-2 Kindern. Briefe unter „Tüchtig“ in die Administration. 7490

DEUTSCHES intelligentes anständiges Kinderfräulein sucht Posten. I. B. in Aradkövi, bei Lefkovi's Hugóné. 7492

HADJÓZVEGY házakhoz varrni ajánlkozik. Kasza-u. 12. 7503

INTELLIGENS, 4 középiskolát végzett leány irnoknőnek, esetleg pénztárnoknői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 7417

INTELLIGENS LEÁNY vidékre házikisasszonynak ajánlkozik. Cím a kiadóban. 7494

FIATAL szakácsné nov. 1-re ajánlkozik. Kasza-u. 12. 7500

FIATAL HADMENTES molnárségéd 4-5 járatu malom önálló kezelését elvállalná. Esetleg uradalomba is megy. Cím Papp Dániel, Teleki-u. 22. sz. 7499

Alkalmazást nyer.

IDŐSEBB főzőnő, ki a főzőfőzéshez ért, a tanítónkvitusha kerestetik. Erzsébet-körút 4a. 7476

TANULÓT teljes ellátással vagy fizetéssel felvesz Kertész Pál fűszerkereskedő, Erzsébet-u. 13. 7464

REICHSDEUTSCHE wird sofort aufgenommen als besserer Stubenmädchen zu öst.-ung. Konsulat in Bukarest. Referenzen an Baronin Bornemisza, Marosberkes. 7481

1 TISZTESSÉGES MINDENES, ki főzni is tud, magános urhoz november 1-ére felvétetik. Cím a kiadóban. 7488

BETEG MELLÉ ápolónő azonnali belépésre kerestetik. Hal-tér 1. emelet. 7496

MINDENES FŐZŐNŐT keresek pusztára, konyhaleány van mellé. Ertekezni Orczy-utca 6. szám alatt. 7392

HÁZKÖZTÉPÉS keresetk. lehetőségek vagy haszonnal. Békéscsaba, Városház-utca 15. 7388

NEMESY FERENC és heroldjában jókora munkás, nagy javadalmat ér el, alkalmas munkát kapna. Békéscsaba, Császár Albert Arad, Andrástér 3. 7390

FÜZÉRÉSI GYÁRTÁS (vagyis) keresünk esti szerkesztőségi munkára, magas fizetéssel. Lehet nő is. Jelöltkezni lehet a kiadóhivatalban. 7300

Külön bejárati

KÜLÖN BEJÁRATU kiterjedt szoba, villanyal, magános egyénnek is adó. Szarvas-utca 2. 7480

ATADNAM AZONNAL különálló két-szobás lakóházat minden nélkül. Városház-utca 11. 7480

Vétel és eladás.

ELADÓ 6500 hinyi tölgyfa új hordó, 20-30 hektoliteres. Cím a kiadóhivatalban. 7477

ALIG HASZNALT flu télikabát, 9-10 éves számúra, eladó. Purgly Lajosné-utca 49. 7478

ELADÓ egy fűszerüzlet berendezés Sága, Czuczor-utca 35. Érdeklődni ugyanott. 7472

ELADÓ magasszaru, új, női 38-as schewreux cipő, fehérműek, férfi télikabát, 40 csomó rőzse és különféle háztartási cikkek. Varjassy József-utca 5. 7471

ALIG HASZNALT fűszerüzlet berendezés eladó. Cím a kiadóban. 7485

ELADÓ egy könnyű, elegáns, kettős ülésű való bőrfedeles hintó. Megtekinthető Chorin Áron-utca 2., Unger Vilmosnál. 7470

GAZRESÓ, órával együtt, eladó. Boros Beni-tér 15., papírüzlet. 7487

EGY BÉCSI GYARTMÁNYU hosszu hangverseny zongora eladó. Batthyány utca 10., ajtó 14. 7484

VADONATUJ fekete hosszu férfi télikabát, plüss beléssel, középterméretű, eladó. Sárkut Domonkos-utca 52. 8000

AJANLOK azonnali szállításra prima kénalapot kilogrammonként 40 koronáért. Dávid Vilmos Arad. 7491

EGY TENYESZKOCA 10 malaccal eladó Dezső-utca 4a. sz. alatt. 7497

EGY WAGGON HAGYMA eladó. Cím a kiadóban. 7488

HALÓSZOBA, SZALON, FEHÉRMŰ, HÁZTARTÁSI CIKKEK eladók. Cím a kiadóban. 2060

ÚJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron Különösen ajánlunk egy nagy ebédlőt, szmírna szőnyeget, egy férfi szoba garnitúrát és egy asztalt. Wiegendorf cég. 6073

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagoni, képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 6915

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSÓN KAPHATÓ: 1 politurus ágy matraccal, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fekete salonn asztal és két plüss szék. Városház-utca felett, III. em., katonai laboratóriummal szemben. 6331

TAKARMÁNYTÖK 2 waggonnal eladó Singer Józsefnél, Csermón. 7420

ÚJ HÁLÓSZOBA világos fehérré 14 nyomot tartalmazó, alkalmas vétel, eladó. Szabolcsi utca III. emelet. Városház-utca felett, katonai laboratóriummal szemben. 6308

OLCSÓ AJTÓ ABLAK eladó. Tritthauer Ferenc építészeti irodája Arad, Szécsen-utca 4. sz., I. em. Telefon 908. 7337

100-120 literig kapható Hermann János kádárnál, Ujaradon. 7361

ELADÓ MOMDORLAKON egy Hoffner és Károlyi gyártmányú dísz használt szék és széklet kárpitok eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7399

OLCSÓ PÓKA MUFF, BOA teljesen új és gyönyörű salonn asztal eladó. Batthyány-utca d. u. 3. ajtó 5. óráig. Batthyány-utca 38a., földszint balra. 6261

Ingatlan.

10 KISHOLD SZÖLŐ, Kovászi hetes megállóhoz közel, új nyaraló és pincészereléssel, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7468

MAGANHÁZ eladó. Munkácsy Mihály-utca 6. szám. 7466

SZÖLŐ-UTCA 4. számú sarokház, mely áll 9 egyszobás lakásból, azonnal eladó. Tudakozódni ugyanott. 7483

ELADÓ FÖLD ÉS HÁZ 4 szobás lakással, melléképítményekkel, 10000 m. kerttel, 250 faj gyümölcsfával beültetve, vízvezeték berendezéssel Mikuláskán, a villamos mentén. Bővebb felvilágosítás Puzár Sándorné virágüzletében, Weitzer János-utca. 7184

LAKÓHAZ jótorgalmu üzlettel és korlátlan italmérési engedéllyel eladó. Érdeklődőknek felvilágosítást ad: László B. Jenő, Arad, postafiók 128. 7306

ELADÓ az Erzsébet-köruton emeletes ház, kedvező feltételekkel. Felvilágosítást nyújt Telefon 1086. 7348

LAHNER GYÖRGY-utca 2. számú ház eladó. Bővebbet Tenczlingerhez. városi ház. 7354

Oktatás.

TANITÓNO elemi és középiskolai öngyógy- vagy magántanulók vezetését vállalja. Cím a kiadóban. 7193

ZENETANARNO hegedű- és zongorabrákat vállal. Cím a kiadóban. 7194

POLGARI és más középiskolából kimaradt tanulókat felelősséggel alkéskszit: Engel, Lázár Vilmos-u. 2. 7451

KERESK. SZAKOKTATÁS. Magántanítvány (könyvelés, gyors- és gépírás, számtan stb.) elsősorban tanórák vezetése alatt. Díjtalan állásközvetítés. Engel gyors és gépíróiskola, Lázár Vilmos-utca 2. 7445

Ellátás.

MAGANOS urindó privát ebékosztot keres. Boros Beni-tér 15., papírüzlet. 7486

Különféle.

SZARAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keresünk a városi háza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messengero-irodában, Klein L. hirdetés- és hírlapirodájában, Zrínyi-u. és Mandl Boros Beni-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

Ócsa Károly

Építészeti irodája
Arad, Aradok Lajos-utca 2. sz.
Telefon 893. 7424

Építészeti tervezés, felmérés, felújítás és javítás. Képzés és tanácsadás.

Tűzifa

elsőrendű és olcsóbb minőségben olcsóbban és fűtőszere kapható

Asztali lámpa

fekereskedésében 7258
Arad, Kossuth-utca végén.
Képzés és tanácsadás fatüpe-
men. — Telefon 69.

Verteaim kassza

magántanulók keres

7502

Pécsvárosi Kötő és Kötött Szőnyeg R.-T.

Arad, Bercsényi Miklós-utca 21.

ÖNKÉNTES ÁRVERÉSI ÉRTESETÉS.

Németszentpéter határon az állomás mellett, Dávid Imre-féle birokon 1. hó 17-én, esütörtökön d. e. 10 órakor önkéntes árverésen, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek eladásra kerül 270 juh, 40 malac és faj fűszörjök. 7422

Megérkeztek

a legújabb ruhaselyem és bársonykelmék a

Huniába.

Vízkezelés

szűrt, ruhát a leggyorsabban elmoshatja a Dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett „Skabiform-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti posztó Dr. Fleisch-féle kérjük. Próbá tégely 3.— k. nagy tégely 5.— k. Családi adag 12.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógymertárház, Andrástér 22. Vételre a „SKABIFORM“ védjegyre ügyeljünk. 151